

J. Cziudinis, Bx 498

KOVA

KOVOJ
TU LAYSI
SAVO
TIESAS

Politikos, ekonomijos ir literatūros savaitinis laikraštis
ORGANAS LIETUVIŲ SOCIJALISTŲ PARTIJOS AMERIKOJE.!

PREKIUOJA:

metams „ 2.00
pusmečiui „ 1.00

ADRESAS:

1418 So. 2-nd Street.
Philadelphia, Pa. U.S.A.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILA. PA.

Nr. 12

Philadelphia, Pa. 29 Kovo (March) 1907 m.

Metai III.

DRAUGAI, SKAITYKIT IR PLATINKIT „KOVA“!

Kodel mes pasiszvenciam ne vien tik revoliucijai.

TENKA patėmyt prakalbose ir skaityt korespondencijose, kad daugumas mūsų draugų mažą daro skirtumą tarpe revoliucijos ir socializmo. Sako: eikim, pakelkim revoliuciją ir įvykdikim šventus socializmo idealus... Maždaug tokioje prasmėj yra kalbama ir rašoma. Ir iš to tuojaus pasirodo, kad taip kalbėtojas arba rašytojas supranta pačią prasmę socializmo ir revoliucijos.

Tuoj pamatysime kame nesuomonė.

Revoliucija yra žmonių kova už geresnes politiškas (kartais ir ekonomiškias) sąlygas. Kur tosios sąlygos yra geresnės, taip sakyt žmonėms pakenčiamos, — daleidžia žmonėms laisvai civilizuotis, kilt kulturoje, — ten revoliucija ne butinai yra reikalinga. Socializmas-gi jau ne kova, bet tam tikra tvarka, prie kurios visa žmonija turės prieit. Revoliucija reikalinga ne visur ir ne visuomet, socializmas reikalingas visur ir visada. Socializmas pats per save yra galinga revoliucija, nes išvers visą šėdieninę tvarką, įves visai naują surėdimą, tinkamą visos žmonijos sąnariams; ir jo revoliucija ne-

reikalauja but baisi, nereikalauja kruvinos kovos, žmogiškų aukų. Bet revoliucija kįlanti prieš politiškąjį despotizmą, beveik niekuomet negali apsieit be kruvinos žmonių kovos. Ir politiška revoliucija, kaip jau sakėm, tiktai tėnai gimsta, kur esti politiška žmonijos nelaisvė, kur žmonės neturi laisvės žodžio, sąžinės, sąjungų ir balsavimo tiesų. Tokios revoliucijos da butinai pereis tokiose šalise, kur tebeviešpatauja carai, sultanai, šachai, karaliai, kunigaikščiai ir ercikiai. Jos bus tankiausiai baisios, kruvinos, — labai retai — ramios. Tengi, kur žmonės turi balsavimų tiesas, laisvę viską rašyt, skaityt, daryt susirinkimus, tvėrti sąjungas, — ten revoliucijų kruvinų gal ir nebebus; kadągi ten žmonės kovoja ramiu būdu: raštais, agitacija, streikais, ir, ant galo, didžiausiu liaudies įrankiu — balsavimais. Pavyzdin, Naujoja Zealandija jau stovi ant socializmo slingsčio. Revoliucija jaijai nebuvo reikalinga. Gal nebebus ji reikalinga nė respublikose, kaip: Prancuzijoje, Šveicarijoje ir Amerikoje. Jeigu ir bus čion revoliucijos, tai jos bus ne taip ilgos, ne taip baisios ir — jau pa-

skutinės. Kiekvienas socialistas yra prie jos prisirengęs. 2

Tuomtarpu mes, socialistai gyvenantieji laisvuose kraštuose, išnaudojam pirmiausiai ramios kovos ginklus: organizuojamiesi, rašom, agituojam, streikuojam; nes žinom, kad tie ginklai nesužeidžia mūsų pačių, nerija milijonus žmoniškų aukų, kaip revoliucija politiška.

Štai kodėl mes pasišvenčiam ne vien tik revoliucijai.

Kaipo socialistai, mes kiekvienas esam revoliucionieriai, — nes socializmas pats per save yra sociališka revoliucija. Bet politiškieji revoliucionieriai anaipol ne visi yra socialistai. Todėl, mes — rašydami, laikydami prakalbas, diskutujam ir darbuodamies socializmo labui, — nesumaišykim savo tikslų, su tikslais politiškių revoliucionierių. Neišmaišykim savo idėjų, kaip socialistai, su jėškiniais įvairios spalvos revoliucionierių, — kurių tarpe yra žmonės visokių luomų, net ir pusiau-atžagareiviai. Pažangus dvarininkas, nerviškas miestelėnas-buržujus, sudribęs turtingas ukininkas, — ir jie kartais pasirodo nors užpakalinėse revoliucijos eilėse. Bent jie moka storą balsą pakelti ir stumti proletarus pirmasavę į kruviną kovą vardan «tėvynės». Mes guldom galvas, bet ne už savo tėvynę, tai už jų; jie turi dvarus, ukius, murus — jiems tai brangi tėvynė, tiesa. Bet mums tėvynė ten, kur gauname duonos kąsnelį. Mes, proletarai, neturim nieko, ir kovojam vardan milijonų tokių proletarų, kovojančių visame sviete.

Todėl, ir mes amerikiečiai lietuviai, šelpdami revoliuciją patį ir ragindami prie šelpimo kitus savo brolius, turime atmint, kad revoliucija mūsų — ne vienintėlis tikslas. Juk reikia žinot, ką mes darysime po revoliucijos. Mums reikia da didesnė atyda atkreipt ant organizavimosi ir mokinimosi socializmo mokslo. Daugelis grįš Lietuvon. Reikia juk, kad sugrįžę iš laisvos šalies, pasirodytume išmokusiais vest ekonomišką kovą po visą mūsų kraštą. Reikia, kad mūsų armijos sugrįžę iš Amerikos, užimtų visą plačią Lietuvą ir pakeltų tėnykščių mūsų brolių-vargdienių papartį...

KO NORI SOCIJALDEMOKRATAI?

LEKCIJA ANTRA.

3. Mokslingasis socializmas.

(TAŠA).

TREČIA išeina kapitalizmo pasekmė, — tai *išdarbysčių perviršis*. Kas tas yra? Štai kas. Kiekvienas pramoninkas, ne žiūrėdamas kiek tavorų mūgėse reikalauja, stengiasi jų kuodaugiausiai padaryt ir tuomi apeikt kitus savo sėbrus. Pasi-dėkavojant didelėms mašinoms, milžiniškiems pabirkams ir dideliams kapitalams, kiekvienas piniguočius labai sparčiai prigamina tavorų ir reikalauja kur nors savo tavorus išleisti. Jam reikalingos yra plačios mūgės. Bet į tas mūges atveža tavorus ne jis vienas, — gabena juos ir kiti kapitalistai. Todėl kapitalistui labai svarbus daiktas išmest iš balno kitus savo sėbrus, užkariaut mūgę. Bet kaip? Reikia, kad jo tavorų būtų kuodaugiausiai, kad būtų geres-

ni ir pigesni už kitų. Jis nenori būt greta kitų, bet nori į jų vietą atsistot. Čionai gimsta tarpe kapitalistų kova, lenktynės. Ir dabar kiekvienas kapitalistas nori kuopigiausiai tavorus padirbt, kad pigiau galėtų parduot. O pigiai galima padirbt tik tai tada, kada dirba didelėms kruvomis. Ir ot šitose kapitalistų lenktynėse atsiranda užsitvenkimas, išdarbysčių perviršis arba krizis, — t.y. kapitalistai pridirba daugiau tavorų, negu gali juos išparduot. Kur būna išdarbystės smulkios, ten šitokių didelių pavojų nesiranda. Jeigu koks smulkus pabirkantėlis ir pridirbs tavorų daugiau, negu gali išparduot, tai tada tik tai jis pats subankrūtija; vadinasi, jis pats nukenčia nelaimę, o ne platų draugijos sluogsniai. Bet kada mūsų kapitalistiškoje gadynėj jima ir pridirba nebeišparduodamą kiekybę tavorų, tai tuomet ne tik tai žūsta ta visa pramonė, ne tik tai tūkstančiai žmonių liekasi be darbo, bet grūna daugybė ir kitokių pramonų, ir tankiai žūva net tokios pramonės, kurios rodosi visiškai prie pirmosios (pirmiausiai subankrūtijusios) ir neprigulėjo. Viena pramonė bankrūtydama patraukia su savim desėtkus ir šimtus kitų. Metuose 1870, viename Vokietijos geležinkelio pramoninkų susivažiavime, buvo iširta, jog nesenei perėjęs krizis kaštavo visos Vokietijos pramoninkams ne mažiau 455 milijonų markių (apie 210 milijonų rub.). Ir teip, kapitalizmo gadynėje toksai krizis vienu sykiu paskandina tūkstančius ir desėtkus tūkstančių žmonių. Ir šitie kriziai yra visai neišvengiamas dalykas, — galite suprast iš to, ką viršui pasakiau, kad kapitalizmas yra vienintėlis jų gimdytojas. Iki pusei XIX šimtmečio jie teip nuosekliai atsikartojo, kad net Marks ir Engels buvo klaidingai išrokavę, jog tie kriziai pareiną reguliariškai kas 10 metų. Tiesa, tokie išvadžiojimai pasirodė ne tikri, bet kapitalizmas nuo krizių visgi ne atsikratė.

Pažiūrėkim kaip dabar plėtojasi kapitalizmas Vokietijoje. Bėgy paskutinių 20–30 metų Vokietijos pramonė teip išbujojo, kad dabar šita šalis, — kurioje da visai nesenei kapitalizmo buvo tik tai daigeliai, — iš daugelio pusių stovi ant lygios su Anglija. Išsiplėtojimas teip didelis, kad jau daugeliui tavorų vokiečių mūgė pasirodo per siaura beesanti. Prieg tam kapitalizmo veikmė da tokia, kad jis sugriaudamas dideles minias žmonių, atima ir visus nu jų pragumus pirkimo tavorų, kurius pabirkai padaro. Vadinasi, ką žmonės padaro, nebegali nuo kapitalizmo išpirkt. Toks jau dabartinis «iš dievo valios» surėdimas, kad žmonija sutveria milžiniškus pasauly turtus, kad tik gėrėkis prieš juos atsistojęs, net seilutė kaip kam išbliauks, bet dasilytėt jų negalima! Kadagi Vokietijoje pramonė neberanda savo tavorams išpirkėjų, tai ji jėško mūgių kituose kraštuose. O čionykščiai žmonės tų tavorų neturi, nors jie juos padirba!

Iš to tai ir pasidarė kunigaikščio Bismarko kolonijališka politika; jam (Bismarkui) tai ir pasisekė užkariaut, dėlei vokiečių kapitalistų pramonės, tris dideles Aprikos valstijas. Bet tuom vienu vokiečių pramonė nepasikakino. Atminkite tik tai, kokie stambūs verpinyčių pabirkai Muelhauzene, geležies pabirkai, Kruppo pabirkai, Štummo pramonės ir tt. Juk, čie li mjestai susideda ne iš kito, kaip tik iš eilės pabirkų. Reikėjo gi rast mūgės tų tavorų išpardavimui, ir ot pradėjo jų jėskot ir Azijoje. Dabar prasideda didelės varžytinės tarpe trijų viešpatysčių: Anglijos, — menančios, jog viso svieto mūgė priguli jai vienai, — Vokietijos ir Rusijos. Taigi, jeigu nepavyks katrai iš tų viešpatysčių Azijoje isiperėt, tai pareis tam kraštui baisėnis krizis už visus pirmiau buvusius, — pareis krizis dėlto, kad tas kraštas turi per daug pridirbęs tavorų. Kapitalizmo surėdimą užgauna smūgis, lyginai kaip užgauna žmogų apopleksija: jis, tas surėdimas, dar nenumiršta, bet po tūlo laiko ištinka jį paralyžius, ir šitas paralyžius yra mirties pranašas.

(Toliaus bus).

Kiek kaštuoja Rusijai caras ir jo gimine.

NELABAI seniai cenzūra uždraudė Rusijoje pardavinėt nedidelę revoliucionišką knygutę, vardu: «Žmonių kalendorius». Tėnai buvo aprašyta, kiek turi Romanovų (caro giminės pavardė) giminė įplaukų.

Caro giminė dadar susideda iš 69 ypatų; tai vis didesni ir mažesni kunigaikščiai, jų pačios ir vaikai. Reikia žinot, kad caro ir jo giminiečių dvaruose nuolatos yra keliami neišpasakytai brangūs baliai; prie jų gali savo išnašumu susilygīt tikrai barbariškų Azijos valdonų orgijos. Caras, jo močia ir didieji kunigaikščiai užlaiko puikiausius sau pasivažinėjimui laivus ir nesuskaitomas gaujas tarnų. Tas viskas, su važinėjimais po svetimus kraštus ir naminiiais lėbavimais, užlaikimais karališkų kekšinyčių, prarija nemieruotas sumas pinigų.

Šitos sumos yra semiamos iš trijų šaltinių: iš valstijos išdo, nuo karališkų tėvyškių (bažnyčių žemės suplėštos 100 metų atgal per Katrę II ir patrakėlį carą Povylą) ir karališko dvaro nuosavybių.

Valstija išmoka kasmet šiekias sumas: 15.000.000 rb. užlaikimui caro palocių, 200.000 — carienei, 200.000 — carienei našlei, 100.000 — sosto įpėdiniui, po 40.000 kitiems vaikams nuo užgimimo iki 21 metų. Viso valstijos išdas išmoka per metus netoli 16.000.000 rublių.

Kiekviena caritė, ištekėdama gauna iš valstijos išdo po 1.000.000 rb. «kraičio».

Bet šitos visos sumos yra tik mažytė dalelė to, ką caro giminė-Romanovai, gauna pelno iš karališkų tėvyškių. Už jas jie turi dėkavot savo pratėviams — Katrei ir Povyliui, — kurie nelabai paiseidami apie savo garbę, išplėšė nuo bažnyčių didelius plotus žemės. Dabar Romanovai valdo 21.328.000 akrų geriausios viešpatystėje žemės. Daug tos žemės užleista miškais, kurie milžinišką duoda pelną iš pirklystės medžiais su svetimų kraštų kapitalistais. Toliaus yra užvestos cukraus plantacijos, vynuogių sodnai, kasyklės, pabrikai, žuvinyčios, uostai ir įvairios pramonės. Ta žemė atneša kasmet apie 40.000.000 rb. Beto apie 50.000.000 rb. kasmet įmoka caro giminei ūkininkai — už «išliuosavimą» nuo baudžiavų.

Karališko dvaro nuosavybės yra ypatingas caro turtas. Jis viršija visos Romanovų giminės mantą. Jis apima apie 115.000.000 akrų žemės, daugiausiai Siberijoje; vertybė tos žemės neapiprekinuojama. Ten yra aukso, sidabro, vario, platinos ir geležies kasyklės; daug iš jų jau neša neišmieruojamą pelną, dauguma da tebeguli žemės ysciuje nepaliestos.

Kada sulygini iš vienos pusės milžiniškus Romanovų gaujelės turtus, — nuo žmonių išplėštus ir plėšiamus, — ir kada sustatai greta milijonus žmonių Rusijoje badu mirstančius, koks tai bausis įspūdis mintyje palieka!

Ir da yra tokių, kurie peikia revoliucionierius už griovimą carizmo. Juk ten iš tikro žmonės eina ne be prieš pasenėjusį despotizmą, bet prieš saujelę latrų, susidedančią iš 69 ypatų Romanovo giminės...

IŠ SOCIJALIZMO ISTORIJS.

PIRMOSIOS SOCIJALIZMO DIENOS ANGLIJOJE.

(TAŠA).

JIS patarė valdžiai, kad ji įkurtų tam tikras komunas (sodybas, sodžius). Kiekviena komuna turi susidėt iš dvylikos šimtų ypatų, ar maždaug apie tiek. Paskirt komunai nuo

1000 iki 1500 akrų žemės. Visi komunos sąnariai gyvės viename dideliame ketvirtainiškame rūme; gyvės žmonės ir valgs bendrose salėse, bet kiekviena šeimyna turės sau atskiras miegstubes. Vaikus auklės motinos iki trejų metų; potam juos atiduos komunai į viešas auklėtuves; tėvai galės su vaikais matytis per pietus ir kitais tam tikrais rakais. Tečiau ne tikrai valstija gali tokias komunas įtaisyti, bet ir pavieniai žmonės, parapijos ir pavietai. Bet kiekviena komuna bus prižiūrima tam tikrai išmokių, ir visuomenės pripažintų tinkamomis, ypatų. Darbas ir smogėjimaisi jo vaisiais, bus visiems lygus — bendras.

Nėra abejonės, kad pavyzdį ir mirą tokių komunų Owen pajėmė nuo savo kaimo New Lanark; ir tuojaus jis pradėjo skelbt viešai tokį sumanimą, nurodydamas, jog tai būses geriausias plianus pertaisimui abelnai visos draugijos. Išiplėtojus tokios komunos veiklumui, ji būtų turėjusi šiekias išvaizdą. Būtų susidėjusi bendrija iš tūlo skaičiaus — nuo 500 iki 3000, ypatų. Mat reikalingas yra skaičius žmonių, kurie galėtų atlikt visokius komunos darbus. Kadagi daugiausiai komunų būtų ant laukų, — tai yra užsijemančių išimtinai dirbimu žemės, — todėl kiekviena tokia komuna privalo turēt visus geriausius žemdirbystės įrankius; kiekvienas komunos sąnarys privalo nuolatos gaut kitonišką užsijėmimą ir darbą, kad prie vieno ir to paties ilgai bebūvant neigristų. Svarbiausia komunos ypatybė turi būt, kad joje kiekvienas žmogus būtų užganėdintas. Antraip sakant, jo sumanytosios komunos yra nuo nieko neprigulmingos vienutės, kurios turi įvest aukščiausias kiekvieno žmogaus apšvietimą ir ištobulinimą meilės artimo; jos privalo suteikt kaimiečiams miestiškus smagumus, o miestiečiams kaimų (laukų) vaisius; jos turi priduoť nuobodžiam pabrika darbui įvairumą, o žmonėms suteikt laisviausį pasirinkimą sau malonaus darbo; tokiose komunose bus išplėtoti ir pritaikinti visi naujiesieji išdarbysčių įrankiai, ištobūlinta technika. «Kada tokie miesteliai», — kaip jis kartais komunas vadindavo, — «pasidaugis skaitliuje, tai jie pradės jungties vienas su kitu; tokių sąjungų įvyks desėtkai, šimtai ir tūkstančiai», iki ant galo jos apglėbs visą pasaulį ir sutvers vieną didelę respubliką, sujungtą bendrais žmonių reikalais.

Jo plianus, gydimui žmonių biednystės, visuomenė iš sykio labai karštai priėmė, Laikraščiai «Laikas» ir «Ryto Žinios» pradėjo ant savo špaltų Owen'o sumanimus gvildent; teipgi sužiūro visi įzymesniejie žmonės, ir pagyrė. Tarpe savo dabartinių draugų, Owen įgijo net kunigaikštį iš Kento, karalienės Viktės tėvą. Visas kraštas atkreipė Owen'o balsui ausį, atsidarė jam karjera didelio draugijos reformatoriaus. Bet čionai visai netikėtai jis pats jėmė ir sugadino tūlą dalį teip pasekmingai pradėjusio vykt reikalo: buvo Londone vienas didelis susirinkimas, kuriame Owen kalbėdamas, apreiškė savo neapykantą visokioms religijų formoms. Tas greitai pasigarsino po visą kraštą, ir nuo šio laiko žmonės pradėjo jungt Owen'o draugijines pažvalgas su bedievybe. Daugelis pradėjo jam nebešitikėt.

Tečiau paties Owen'o viltis pasiliko nesudrumsta, jis labai troško, kad jo sumanimus pradėtų bandyt. Ant galo, metuose 1825, įkurta tapė viena komuna Orbistone, netoli Gliazgovo, po priežiūra jo mokiūnio, Abramo Combe; tuose pačiuose metuos įkūrė kitą pats Owen Naujoje Harmonijoje, Indijanos valstijoje (Amerikoj). Bet po dvejų metų bandimo abidvi nupuolė. Reikia pasakyt, kad abidvi komunos ne iš darbininkų susidėjo; jų sąnariai tvėrė margiasų mišinių: daug buvo žmonių mokių, su aukštais idealais, bet nepatyrę praktiško darbo; daugelis buvo atsibriovusių įvairių klajūnų, valkatų ir miestiškujų apsuktgalvių.

Po ilgo perijodo nesutikimų su Viliu Allen ir tūlais kitais jo bendrais, Owen patraukė su New Lanarku visus susirišimus. Tai buvo metuose 1828. Pagrįžęs iš Amerikos jis apsirinko Londoną savo veiklumo centru. Didelę dalį savo turto jis paskandino

bandimuose viršui minėtos, Naujoje Harmonijoje komunos; dabar jis jau nebebuvo kapitalistas, bet vadovas karštos propagandos, kurioje susijungė skelbimas socializmo ir naujų pažvalgų į religijas. Įžymiausias to judėjimo apsirėškimas buvo metuose 1832, kuomet tapė įsteigta savitarpinė darbo mainų sistema, kurioje darbininkai gaudavo už darbą ženklelius ir su tais ženkleliais pirkdavo, — arba mainydavo, — visokius išdirbinius; čionai jau nebereikalingi buvo nė pirkčiai nė vertelgos, paprastai vadinami, vidurinės klasios buržujėliai. Metuose 1835 Owen įkūrė garsingąją «Visų kliausių — visų tautų bendriją»; ir čionai, becinant diskusijoms ir polemikoms, pirmiausiai ant svieto buvo pradėta vartoti žodį «socializmas».

Bėgy šios gdynės metų, Owen'o pusiau-bedieviškas, pusiau-socialistiškas mokslas vėl ėgavo nemažą įtakę tarpe darbininkų kliausių; metuose 1839 rašė laikraštis «Westminsterio Peržvalga», jog Owen'o skelbiamasis pažvalgas didesnė dalis darbininkų priėmė sau už religiją. Bet tūlos jojo pažiūros į susituokimus [ženatvę], kurios buvo gana palaidos, visgi kliudė jo mokslo plėtojimu. Tame pačiam laike da vėla buvo bandyta įkurti keletas komunų, kurių stambesnės buvo Ralahine, Clares pavieta [Airijoj] ir viena Tytherly, Hampshire's apygardoje. Pripažinta yra, jog pirmoji komuna, iš viršų paminėtųjų, — įkurta 1839 m. — gana dailiai gyvavo per pusketvirtų metų, — iki jos savininkas, kurs buvo davęs žemę, pats neprasigrajino ir buvo priverstas tą žemę parduoti. Tytherly, prasidėjo metuose 1839, ir visuotinai nepasisekė. Vienintelis rezultatas Owen'o nenuoalsios agitacijos, — uoliai vestos per viešus susirinkimus, laikraščius, knygutės ir šiaip jau spaudoje straipsnius, — buvo pagimdymas metuose 1846 kooperacijų judėjimo. Pagaliaus po tūlo laiko net ir tas išrodė visiškai nupuolusiu. Vėlesniuose metuose Owen tapė karštu įtikėtoju į spiritualizmą. Jis pasimirė metuose 1858, savo gimtame miestely, pergyvenęs 87 metus amžiaus.

(Toliaus bus).

KAS GIRDET RUSIJOJE.

RINKIMAI Dūmon pribėgo galą. Biurokratija ištaisai pralaimėjo: tiktai nežymi saujelė jos šalininkų tepateko, šiaip susidarė atstovai iš jos priešų, iš kurių didžiūma yra kairieji, suviršum 100 socialdemokratų ir įvairios linkmės socialistų. Valdžios priešų skaičius da labiau pasididys, kada Dūma išbrauks neteisingai išrinktuosius atstovus nuo keleto gubernijų, kur valdžios šalininkai tapė išrinkti po spūdu vyskupų ir arkiriejų.

Biurokratija nerimauja,, «rateliai» rodavijasi, siūbuoja kabinetai konstitucijinių laukinių teismų... Kas daryt?... kuždasi mirtinoje nuogandoj pabalę lūpos žmonių biurokatiškose aukštumose, rateliuose cariškojo dvaro ir ponijos, — už ko čia griebties?... juk tai apsirėškia darbo žmonių balsas ir valia! Ir verda jų galvose visokie projektai, kaip čia reikia išturėt savo rankose valdžią, kada liaudė teip aiškiai ir teip griežtai sako: mes patįs norim savim valdytis, norim perkeist dabartinę nevalią į laisvę, lygybę, brolystę».

Tarpe tų visų projektų ant pirmos vietos jiems stovi paleidimas (išvaikimas) Dūmos. Bet kas bus paskui? Juk, be abejonės, sekanti Dūma bus da kairesnė ir priešingesnė. Paleidus Dūmą reiktų permainty dabartinę rinkimų tvarką, — t.y. vieton dabartinės rinkimų sistemos, reiktų įvesti tokia, kurioje dalyvautų tiktai miestų ir kaimų ponai; o tie, jeigu ir priešysis biurokratijai, tai jų priešinimaisi bus švelnūs, mandagūs, žodžiu sakant — poniški, o neaštrūs, ne revoliucionieriai, — kaip daro liaudė. Suprantama, kad biurokratija labai pageidautų, kad Dūmos nereiktų sušaukti

visiškai. Bet tas yra pavojinga, gruoja revoliucijos išsiveržimas. Todėl, mano, gana bus biski kaip kas apkarpyt, — o gal ir išeis geran!

Teip mislina, bet... neprisipažįsta. Ir ne gali prisipažįt, reikia užsigit! Taigi ir skaitome laikraščiuose, kad dvaro rateliai ir biurokratija apie tokius plianus ir nemislijanti. Bijosi, idant tie valdančiųjų ratelių projektai nesuerzintų perdaug liaudies. Mat, kaip tik spauda tokius plianus apskelbia, tuoj piliečiai ima svarstinēt, ar išeis jiems tokie valdžios plianai ant naudos, ir renka sau reikalingus faktus, ir rengiasi prie visuotino streiko, arba da ko blogesnio. Biurokratija mano: reikia iškilmingai tokias žinias užginčyt, reikia apreikšt žmonėms, kad nieko tam panašaus mes nemislijam, — reikia tuom nuramit ir užmigdyt piliečių budrumą, o tada, kada netikėtai ant jų užklupsime, tai viską laimėsime be kovos, be atsispyrimo, ir laimės. O, kad tiktai pasisektų užklupt netikėtai, neprisirengusius!..

Ar užklups?... kasžin... Ar šiaip ar teip, o darbas organizavimosi, darbas jungiantis proletarus ir kaimiečius, karštai verda. Darbininkai išrenka ir išlydi pasiuntinius (socialdemokratrus ir kairiuosius) su ovacijomis ir šūkavimais, reiškiai parodančiais žmonių dvasę, pav. Panevėžy, Kazaniuje ir daugely kur kitur.

Tūlose vietose (Ukrainoj) valsčiai išrenka delegatus ir siunčia Peterburgan, kad jie priveizdėtų savo atstovus Dūmoje. Miestų proletarai (Maskvoj) susirinkimuose aiškina, kokia Dūmos pusė gis jų reikalus, kada jiems nepasisekė išrinkt Dūmon savo atstovus. Be abejonės, tas darosi da plačiau, negu dasigauna į laikraščius.

Proletarai, darbininkų minios, gerai tą supranta, jog pasiuntiniams reikia, kad užpakaly savęs turėtų organizuotą liaudies spēką; todėl organizuojasi, stoja į eiles, o eilės auga!

Didelis skirtumas žmonių nuomonės prie pirmosios Dūmos ir dabar.

Lengvai perėjo valdžiai paleidimas Dūmos pirmosios, nes ją išrinko da nesusipratę minios, kurios da tikėjo, jog biurokratų valdžia nori išvien su žmonėmis darbuotis, — nes aštriai kovėjo su tais, kurie Dūmą boikotavo. Paleidus Dūmą, susipratusieji darbininkai nelabai už jąją ir užstojo, nes ne jie ją ir išrinko, — tuolaiku darbininkai buvo labai nusikankinę kruvinaja kova laike gruodinio streiko ir sukoneveikti baudančiųjų būrių; nustebo nesusipratusioji liaudis. «Kogi jie (valdžia) nori?» šnekėjo liaudis: «patįs liepė rinkt, o dabar vaiko».

Šėdin darbininkai jau atgavo energija, pamatė savo prispaudėjų silpnybę, stojo prie rinkimų ir laimėjo kovą. Patįs nori tvirt naują gyvenimą.

Ne įstabu, kad p. Stolypin svyruoja: tai pataikauja Dūmai, tai vėl mislina ją paleist, pagaliaus net rinkimų sistemą permainty. Nėra dyvo, kad «rateliai» žiopteli ir apie amnestiją, ir apie valdimą be Dūmos.

Ant kiek toli pažinęs pirmyn darbininkų organizavimaisi, ant tiek liaudis susipras, jog būtinai reikia remt savo atstovų Dūmoje reikalavimus, — tada laisvė užtikrinta. Liaudis laimės.

O tas įvyks, kada minios darbo žmonių stos, kaip mūras, prie Dūmos, reikalauamos laisvės, duonos ir žemės. Reikia visur daryt susirinkimus — miestuose ir po kaimus, — kuriuose liaudis tegul apsvarsto kiekvieną savo atstovų žingsnį, ir tegul visur kur ištaria savo, — tikro valdovo, žodį.

Proletarai ir darbo žmonės jau tēmija į valdžios ir ratelių plianus kaslink paleidimo Dūmos, kaslink susiaurinimo tiesų; tēmija, kad tuomi valdžia nori įstatymdavystės vaha pavest į rankas liaudies priešų ir skriaudikų — dvarponių, vaizbūnų ir pabrikantų.

Darbininkų minios ant tokių suktybių nesutiks; ši rinkimų sistema nors lėkšti, bet visgi vardgieniams naudingesnė; beto, apmokėta dešimčių tūkstančių krauju.

Valdžia da syki nori pasimieruot spēkomis su proletarais ir

kaimiečiais. Esame išvakarose naujos revoliucijinės žmonių kovos; ji vėla kils Rusijoje prieš biurokратиšką rėdą. Verda prisirengimai prie tos kovos.

Teodoras Mertinaitis.

Viens iš Kauno atstovu II-oj Dumoj.

Dr. Pranas Gudavyčius, gimė 1876 m., mokinosi pirmiaus Peterburge, paskiaus Charkovo universitete. Metuose 1899, po čielos eilės susirėmimų su universiteto viršininkais, p. G. buvo išvytas iš universiteto ant dvejų metų. Metuose 1901 vėl buvo priimtas į skaitlių studentų, bet tuose pačiuose metuose buvo vėla išvartas, ir dabar jau ant visados; prieg tam tapė atimtos tiesos įstot į kokią nors aukštesnę mokyklą Rusijoje. Po tam jis galūtinai neteko vilties užbaigt universitetą Rusijoje ir iškeliavo Berlinan, kur metuose 1905 ir gavo daktaro laipsnį. Sugrižęs namo p. G. apsigyveno gimtame kaime, čielai atsėdavęs išliuosavimo judėjimui, kuriame jis iki šiai pat dienai ėmė karštą dalyvumą. Pagal savo persitikrinimų, p. G. priguli prie socijaldemokratų ir pasiryžęs sutvert Dūmoje lietuvių atstovų frakciją. [*«Rieč».*]

DRAUGAI IR DRAUGĖS!

KOKS likimas mūsų tėvynės! Nepermatomi nelaimių rukai apsiaučia mūsų brangią šalelę; nebeliko joje tokio kampo, kurs butų neaplaistytas mūsų brolių krauju ir nenumazgotas mūsų seserių ašaromis. Kruvina regykla kasdieną didinasi, nušautųjų ir pakartųjų lavonai puošia mūsų pilis ir pilutes.

Broliai, darbininkai! Jeigu tarpe mūsų yra da draugų, katriems brangus laisvės idealas, – ir jeigu katrie gali žengt per revoliucijos bangas, – eikim ir atlikim savo pareigas linkui suvargintos ir iškankitos Lietuvos liaudies, neškim savo spēkas ten, kur jų reikalauja kovojanti žmonija. Kurie negalim stot ant revoliucijos lauko, tie eikime tarnautų minioms. – skelbkime socijalizmo idealus savo draugui, pažįstamui ir visai žmonijai.

Jeigu žinome žmones, kurių mintįs da tebesvyruoja pilnos abejonių, rodykim ir aiškinkim paprasčiausiu žodžiu socijalizmo mokslą.

Tarpe mūsų da daugelis yra tokių, katrie tik socijalistų vardą turi, – savo darbais visai neatsako tam kiltam vardui. Yra tokių, kurie nieko nežino, kaip tik saumylybę, ir niekaip nenori da išeit iš tų siaurų savo minčių; yra daug tokių, kurie visai da nepažįsta gyvenimo, nė supranta, kas tai yra koya už tikrąjį socijalizmo idealą.

Broliai, darbininkai! Gana to. Vienykimės! Mokinkimės! Organizuokimės! Platinkime socijalistų raštus, mokinkimės socijalizmo mokslo, katras veda prie tikros reališkos laisvės. Parodykim męs savo tikrąjį stengimąsi, susiliekim banguojančion sriovėn kylančių viso svieta darbininkų. Tyras, gilus socijalizmo mokslas; jis atneša revoliucijos dvase,

vienija darbininkus, veda juos prie kovos už žmonijos laisvę. Gana mums betunot po tamsybės skraiste, kuriaja teip ilgai laikė mus apgaubę tamsybės skelbėjai, – iš vienos pusės ir viešpataujantieji luomai, – iš antros. Tiktai tamsybei pasidėkavojant, męs nuolankiai tarnaujam kapitalizmui. Bėt tas, žmonijai susipratus, turės žut ir išnykt. Ir tada galėsime pamatyti laisvėje savo brangią tėvynę ir visą žmoniją, – laisvi bus darbininkai, nebenešios retėzių, nebekentės kalėjimų.

Už taigi neužmirškimu Liebknechto žodžių: «Agiutuokite! Mokinkite! Organizuokite!» Ir iš tikrųjų, kai męs busime susipratę, ir pažinsime socijalizmo idealą, tada žus tie tyronai, katrie piauna žmones po visą pasaulį! Žus tie vampirai, katrie siurbia mūsų kraują kas valandą ir kasdieną dirbtuvėse! Žus tie melagiai kunigai, katrie ant kiekvieno žingsnio skelbia žmonijai tamsybę. Grius tos aukso pilis, marmuriniai gyvenimai, kuriuose viešpatauja visos žmonijos budedliai ir kraujageriai, – grius sykiu su tais tamsybės palociais, katruose skelbia žmonijai netikriejie dievo tarnai vergiškumo mokslą. Išnyks aukso dievaičiai: karaliai, popiežiai su visais dievais ir velniais, – kaip ryto rukas saulei tekant. Tada ant sugriuvusiųjų pilių ir bažnyčių, statys žmonija sau naują pasaulį, kur bus vienybė, ramybė ir meilė. Svieta apšvies naujosios ėros saulutė.

Tiktai męs patįs tą galime atsiekt, bet niekas kitas mums to visko nesuteiks.

Šalin su tyronais, vampirais ir tamsybės skelbėjais! Tegų žusta egojizmas! Tegyvuoja vienybė, apšvieta ir darbininkų organizacijos! Tegyvuoja tarptautiškas socijalizmas!

J. G. Sagevyčius.

PRILYGINIMAS.

(Iš «LA TERRE»).

TIKOSI, anuomet, kad žmogus su kirviu rankoj, vijosi kitą, bėgantį nuo jo pro filiozofą Socrates.

«Sulaikyk! Sulaikyk jį! Suimk!» — jis šaukė.

Bėt didelis Mokintojas nė nesijudino.

«Kas tai!» — rėkė prie jo pribėgęs žmogus su kirviu — «Kodėl nesulaikei jį! Kodėl nepastojai jam kelią! Kodėl leidai jam prabėgt! Ką! Kodėl! Juk tai užmušėjas!»

«Užmušėjas?... Ką tai reiškia?»

«Tik nebūk idijotas! Užmušėjas tai tas kurs užmuša!»

«Tai mėsininkas?»

«Sens kvaily! Užmušėjas tai tas kurs užmuša žmogų!»

«Žinau. Kareivis.»

«Pusgalvi! Užmušėjas tai tas kurs užmuša žmogų ramiam laike!»

«Ooo... Budelis.»

«Asile! Užmušėjas tai tas kurs užmuša žmogų jo namuose!»

«Tai mat... Tik dabar dasiprotėjau... Tai daktaras.»

Ant tų žodžių žmogus su kirviu nubėgo ir «užmušėją» tebegaudo da ir dabar.

Vėrtė *J. Perkūnas.*

DVASE IR KŪNAS.

Dijalogas, liuosai pagal W. Carington Hall.

« Kokią vertę turi tos aukštos filiozofijos darbininkams proletarams, kurie priversti parsiduot patįs savę už skurdų pragyvenimą pirmutiniam ponui? Ką reiškia tie gilūs siekiniai proto žmonių tiems, kurių mislįs yra pririštos ir užimtos kasdieniniais rūpesčiais apie užlaikymą gyvasties? Krašte, kur skurdas gyvuoja, pilvas valdo žmogaus dvasę. Krašte vergijos, kur visi ženklai liuosybės yra biaurom pasityčiojimu iš vergų? » [Iš prf. Ernest Unterman peržvalgų « Wilshir'o mėnesraštys»: Pasaulės pirmeivystė.

DVASĖ.

Aš badauju, badauju, iki mirčiai badauju,
Aš trokštu liuosybės, kvapo neatgauju!
Kovoju už tiesas per gamtą suteiktas, —
Bet kas jų neduoda, kas yr' tas prakeiktas?

KŪNAS.

Aš esu pririštas prie darbų sunkių, —
Nusilpęs, nuvargęs nuo smūgių, žaizdų.
Aš dirbau, ir dirbu per dienas, metus,
O tau galiu duoti, vien kančias, vargus.

DVASĖ.

Bet kam tau rugoti, mano miels drauge?
Aš būsiu danguose, jei tu skęsi varge.
Nors skaudu yr' žiūrēt į tavo vargus,
Bet vargiai jau tau kur geriau ir bebus!

KŪNAS.

Neatmezgams ryšis laiko mus krūvoj,
Kurių atliuosuoti nieks nėra spėkoj.
Ir tas, kurs tau rojų, o man myrį lieka, —
Yr' kvailas, melagis, kurs nežino nieko.

DVASĖ.

Bet kamgi pasaulėj, teip visko pilnoj, —
Tau, valdonui gamtos, likta žūt tamsoj?
Juk gamta žemę vaisiais apsofino,
Maistą, išteklius žmonėms pagamino?

KŪNAS.

Visi vaisiai žemės priklauso kitam,
Ant viso pasviečio nebēr nieko man!
Jei klausi ką duonos, tuoj akmenį gausi, —
Nušaus, pradurs kardu, jei prašyt neliausi.

DVASĖ.

Ir kam mums gyventi, kaip bandai žvėrių,
Juk svietas rymoja ant mūsų pečių?
Prabuskit! Sukilkit, — ir visi sutarę,
Iškelkit žūtingą su vergija karę!

KŪNAS.

Didžiūnai mums sako, kunigai mokina, —
Jog nevalia kilti, — jie myriop žavina;

Aš bijau, aš drebu, — manding geriau mirt,
Negu tų melagių suktybes ištirt.

DVASĖ.

O paikše-paikšeli, — šalin su bailumais!
Pratrink savo akis užrūkusias dūmais.
Vartok jau bent sykį dievų tau davimą,
Naikik tą, kurs tavo nuodija buvimą...

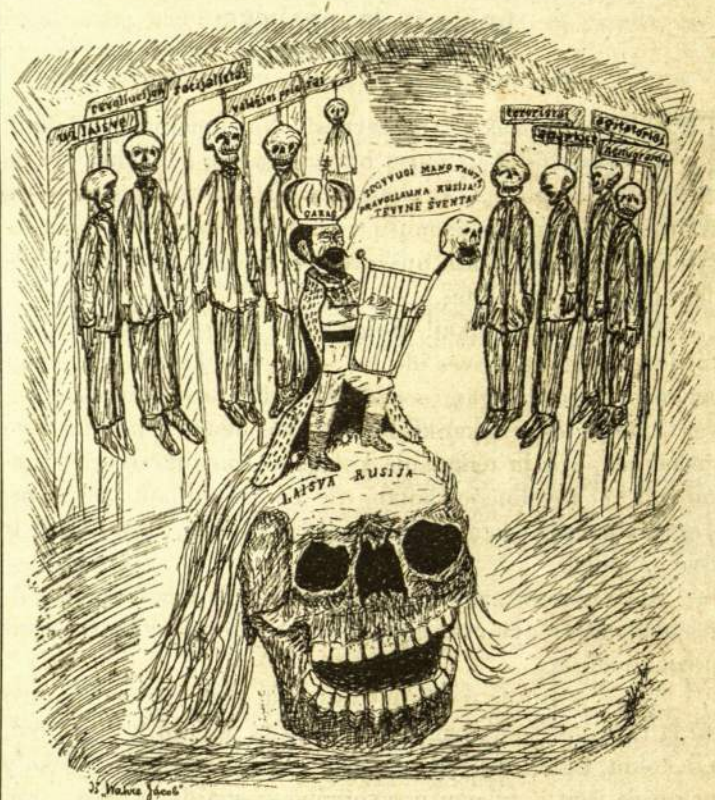
KŪNAS.

Aš matau, — o, matau, kaip gražus yr' svietas, —
Bet man čion nēr nieko, tiktai jungas kietas!..
O dvasė, dvaselė! Padėk man pakilt, —
Eisiu prie liuosybės, gana teip bus dilt!..

DVASĖ.

Darbininke! Vargše! Ak, jis jau atbudo,
Jau švisti pradėjo, jo protas sujudo!..
Aš — jau nebe vergė. Gana bus kentēt!
Amžinas gyvenims jims sviete žydēt!..

Fort. J. Bagočius.

«Nuramdimai» Rusijos sukilimų prekiauo rūsų valstybei neišpasakytą daugybę gyvasčių, — tūkstančiai išžūdytų žmonių užtikrino caro valdžiai ramų tolesnį viešpatavimą. Paveikslėlis parodo, kad caras stovi ant žmogaus kaukolės — nukankintos Rusijos liaudies, — stovi apsiaustas kankintinių lavonais ir gražina ant lyros tautišką giesmę, lyginai Nėronas nuteriojęs Romos respublikas.

DARBININKU JUDEJIMAS SVETUR.

Paryžiaus elektrikų streikas užsibaigė; darbininkai laimėjo visus savo reikalavimus. Dar nuo 1870 metų nebuvo Paryžiuje tokios tamsumos, kaip naktise laike paskutiniojo streiko.

* * *

Danijos socialistai rinkimuose laimėjo: iš 400 atstovų visos viešpatystės, socialistų išrinkta 155. Čielos penkėsdešimtys miestelių išrinko vien tik socialistus. — Ir šę, ir ten, darbininkai pradeda imt valdžias už ragų.

* * *

Rumunijos (ten kur dabar iškilo agrariški sumišimai) socialdemokratų partija nesenei Bucharešte laikė savo Tautos Susivažiavimą. Pasirodė, kad toje mažinkėje valstybėj, yra jau 30 organizacijų, su 3.000 sąnarių ir išleidžia dailų savaitinį laikraštuką.

* * *

Italijos policija atsišaukė į darbininkų sąjungas, kad padėtų jai [policijai] iškaulyt nuo valdžios geresnes algas. Darbininkai sutiko neužimt policijos vietas, jeigu ji streikuos, su išlyga, kad policija nesikiš į darbininkų streikus, kaip paprastai esti.

* * *

Vokietijos socialdemokratai labai uoliai plėtoja tarpe darbininkų blaivystę. Yra keletas susitvėrusių, taip vadinamų «socialdemokratų abstinentų [blaivininkų] draugija». Oratoriai nuolatos darbininkams privadžioja girtuoklystės pasekmių baisumą. Didžiausias socialistiškas laikraštis ant švieto — «Vorwärts» (pirmy) spauzdina ir išsiuntinėja glėbiais anti-alkoholinę literatūrą. — Na, o mūsų klerikališkiejie juodašimtukai rauda, kad socialistai esą girtuokliai.

* * *

Japonijos socialistai įkūrė Tokijoje naują savo kasdienraštį. Pirmojo numerio išpardavė suviršum 30.000 egzempliorių. Žmonės socialistišką literatūrą gauda, kaip ištroškęs rastos lašus. Kas penktą dieną tas kasdienraštis patalpys lekcijas ir straipsnius kalbose: anglų, prancūzų ir Esperanto (tarptautiško liežuvio),

* * *

Balkanų srytise besibastantis korespondentas laikraščio «New York Evening Post», praneša, kad labai sparčiai bujoja socializmas Bulgarijoje, Rumunijoje ir Serbijoje. Jis sako: «Gimnazijų ir universitetų studentai — visi socialistai lig vienam. Aš nesutikau nė vieno mokytojaus, kurs nebūtų socialistas. Matai visur ant gatvių būrius darbininkų, kurie svarsto ir kalbasi apie proletarų nuoskaudas». Tas pats korespondentas paaiškina, kad stipra musulmanų organizacija — «Jaunieji Turakai», pavirtusi į socialistus ir pradėjus išleidinėt Bulgarijoje socialistų laikraštį. Mėnuo atgal «Jaunieji Turakai» išleidė aplinkraštį, po antrašu: «Į mūsų sądraugus ir brolius krikščionius, kuriame sako: «Jūs — krikščionis, o mes, — mahometai; bet mes visi esame žmonės, mus visus lygiai išnaudoja sultanas ir jo pašai. Meskim šalin fanatiškus religijų skirtumus ir susivienykim broliškai kovon; kriuškim mūsų begriūvančią valstiją, o statykim naują; gelbėkim nuo godišių mūsų draugiją pakol da nepervėlu, ir pakol da Europos biurokratatai neužėmė vietos mūsų pašų; tuomet mūsų padėjimas bus visiškai be vilties.»

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Rusija. Įgriuvus Taurydos palociaus luboms, Dūmos atstovai apsirinko savo posėdžiams vietą taip vadinamoje «Bajorijos Salėj». Visų pirmu ministerių pirmininkas Stolypin laikė ilgą kalbą, kurioje išdėstė valdžios reformų programą. Daug žadėjo liuosybių ir ragino Dūmą, kad eitų su caru iš vieno. Konservatai plojo, o kairieji — tylėjo. Varde socialistų atsakė ant jo kalbos kunigas Zarateli: jis pasakė, kad liaudis nieko gero nuo biurokratijos nesitiki. Parlamentas tikisi tiktai į žmonių valią. Jis perstato visą liudį ir stengsis sujungt visos Rusijoje spėkas iškovojimui laisvės. Dūma negali užmiršt savo draugų, kurie vaitoja kalėjimuose ir ištrėmimuose; ir žmonės negali jų išliuosuoti, pakol patis neturi laisvės... Toji kalba sujudino kairiuosius; pakilo šauksmai konservatų linkui: «melagiai, žmogžūdziai, skerdikai».

Paimta tapė svarstyman sopulingiausias Rusijoje apsiereiškimas, — tai badas. Socialistų pasiuntiniai drąsiai išrodė, kaip valdžia išvogė sušelpimo baduolių fondą. Įnešė rezoluciją — išrinkt komisiją tų vagysčių ištyrimui. Bet atgaleiviai tokios rezolucijos neperleidė, bijodamiesi, kad tyrinėjant iškils visos valdžios šunybės. Rezolucija būtų perėjusi, jeigu demokratatai nebūtų balsavę priešais ją. Dabar aiškiai demokratatai pradėjo linkt valdžios pusėn ir stot prieš socialistus, kurie be pasigailėjimo valdžią engia. — Sulyginkim dabar, kas už ką kovoja. Argi ne veidmainiai tie demokratatai?

Galiausiai Dūma išrinko baduolių sušelpimui komisiją, bet Stolypin su demokratatais tą komisiją padarė be jokios spėkos; socialistai reikalavo įgaliot tą komisiją, kad istirtų visas bado priežastis ir kas išvogė sušelpimo fondą; demokratatai padėjo valdžiai tų reikalavimų neperleisti.

Kovo 23 d. užbaigė myriu savo nelemtą gyvenimą vienas iš didžiausių, nematomų, Rusijos budelių — Pobiedonoscev. Ilgus laikus jis buvo prokuroru stačiatikių «švenčiausiojo sinodo» ir per jo įtekme netiktai buvo baisiai persekiojami kitokių tikybių žmonės, bet ir visos ne rūsioskos tautos.

Kynija. Rūsijos žinios pareina Amerikon iš visų Kynijos kraštų; visos nurodo, kad gresia didelis sukilimas tėnykštės liaudies prieš savo valdžią, kuri nė kiek neigali palengvīt kentėjimus badu mirštančių milijonų. Amerikos kapitalistų valdžia rūpestingai ro-davijasi, kaip čia galima būtų išgelbēt Kynijos sostą, kurs paveliija jiems milžti Kynijos turtus.

Rumunija. Dabar aiškiai matosi, kad čionykščiai kaimiečiai kyla ne prieš žydus, bet prieš valdžią, kuri bėgy keletu metų, paveliijo susiorganizuot dvarininkų trustams ir užgrobt didžiausius Rumunijoje žemės plotus. Pasitaikė, kad stambiausi trustų sprėžina yra kapitalistai-žydai, ir ot biedni, išalkę kaimiečiai užpuolė ant jų dvarų. Ir dabar visą šiaurinę Rumuniją apjėmė baisūs sumišimai: Moldavijos srytise kaimiečiai, per keles dienas, sunaikino apie 400 dvarų, užmušė 85 ir sužeidė apie 150 turtingesnių dvarininkų. Turčiai žydai ir rumunai tūkstančiais lekia per rubežių Austrijon; tamsūs kaimiečiai, keršydami žydams turčiams, muša ir biednuosius. Kaip Rumunijos taip ir Austrijos valdžios pastatė ant kojų kariumėnę, kad sutremt tą nuogandų judėjimą. Rumunija net senąjį ministrų kabinėtą paleidė, o jo vieton išrinko naują, kurs, girdi būšes sumanesnis ir mokėsias išrišt žemės klausimą.

PARTIJOS REIKALAI.

Atsišaukimas į Massachusetts valstijos LSPA. kuopas.

Susipratimas darbininkų šėdien visur sparčiai skleidžiasi ir žengia pirmyn. Visur susipratimas kyla; kur išgirsi, tveriassi naujos kuopos. Susitvėrę kelios kuopos valstijoje, vienijasi – sutveria rajonus.

Matom draugai, katroj tik valstijoje daugiau yra kuopų ir darbštesnių draugų, ten jau susivieniija į rajonus.

Mūs (Massachusetts) valstijoje gyvuoja jau 4-rios kuopos (Brooktone, Worcester, Bostone ir W. Lynne). Draugai, dar tuom negalime užsiganėdīt, but tenkini, kad jos pavieniai gyvuoja: reikia mums stengtis kaip galint, ir pasidarbuot, kad minėtos kuopos suvieryt – surišt stipriu broliškos meilės ryšiu, t.y. sutvert rajoną ir toliau darbuotis kiek galint, tvert apielinkėj kitas kuopas ir vienytis paduodant brolišką ranką vieni kitiems.

Mēs (worcesteriečiai) užmanēm, ir šiuomi atsišaukiam į visas šios valstijos LSPA. kuopas — paduodami brolišką ranką — ir nuoširdžiai meldžiam visus draugus, tvert šioje valstijoje rajoną. Žinom, draugai, kad pavieniai gyvujančios kuopos ne ką gali nuveikt; tik vienybėje galybė. Tai mēs, draugai, eikim dar į artesnę vienybę...

Tas mūsų susivienijimas, ne tik ką rajonu bus, bet ir

Sugryžo.

UNKIOS, švyninės debesys ramiai slinko padange. Dideli lašai lietaus tai rečiau, tai vėl su nepaprastu įnirtimu bambėjo į prisimerkusį langą, apkaišiotą iš visų pusių, įvairiausių parvų skarmalais ir pridengtą nuo viršaus iki pusei iškarpytu «gaidukais» popieriu. Pasenęs ir sumirkęs šiaudinis stogas, be pertrukio draskomas vėjų, tai šiaušiesi, tai susigludo, — ir tarsi tuoj, tuoj suslugs ir atguls ant poilsio, teip ilgą laiką šildęs ir priglaudęs nuo vėjų ir lietaus savo gyventojus. Vidury grįčios stovėjo du stulpai laikantys įlinkusias, sunkias lubas. Vienur ir kitur prasiveržęs lietus lašėjo žemyn, monotoniškai ir karčiai taksnodamas į šukes ir bliudus padėtus ant žemės. Kertėje žybojo gelsva vaškinės žvakės šviesa, apie kurią lakiojo likusios dar tarpe gyvųjų kelios musės. Šaly tos šviesos, gulėjo lavonas jauno žmogaus, kurio žalsvai-geltonas veidas ir išvartytos iš orbitų akys, rodė sunkų ir staigų myrį. Tėvas, motina, sesuo ir keli kaimynai, atgiedoję vakarines pamaldas ir susėdę prie pečiaus, be pertrukio dukšaudami ir raudodami kalbėjo apie nuopelnus mirusio sunaus. Tėvas tankiai priedamas prie lavono baidė muses ir bėrė druską apie žvakės knatą,

daug lengviau visiems išvien bus darbuotis, ir mūsų darbas atneš didesnius vaisius. Kuomet jau busime sutvėrę rajoną, galėsime svarbaus bet ką užimt, veikt ir visiems lengviau bus darbuotis. Pasiskirsčiusiems, sunku ir neparanku darbuotis; padėkim: vieni užmanom parengti prakalbas, partraukti gerus kalbėtojus, o kitos kuopos apielinkėj, visai nežino kaslink to, — nors ir norėtų prakalbas parengt ir tuos pačius kalbėtojus parsitraukt. Kuomet busime susiorganizavę į rajoną, tuomet bus lengva ir paranku rengt prakalbas: viena, visiems mažos lėšos, antra — kalbėtojus partraukus, jie pervaziuotų per visą rajoną. Daug svarbių dalykų išrandam, kuriuos pavienios kuopos negali veikt ir praleidžiam. Užmanom kokį svarbų veikalą, kad ir gana naudingą; apsvarsčius, pasirodo — negalima, per mažos spėkos. Rajoną sutvėrę, visi dirbdami darbininkų labui, galėsime kad ir svarbų darbą nuveikt, ir gal spartų žingsnį pirmyn nužengt.

Štai kokią naudą atneš sutvėrus rajoną:

1) Kaip minėjom, bus lengva ir mažoms lėšoms rengti prakalbas: kalbėtojus, nutarę galėsime parkviest kokius norėsime. Kalbėtojai, tuomet, pervazinės per visas rajono kuopas; 2) laikysime konferencijas; tas mus paragys prie darbo — neatsilikis viena kuopa nuo kitos ir, daug-daugiau veiks ir lavjasis; 3) kaip norint, gal galėsime organizatorių užlaikyt. Organizatorius, daug mus pralavjūtų, — daugiau kuopų sutvertų ir teip daugiau apdirbtų svarbių reikalų. Teip, dar daug išrastume naudingų veikalų...

Mēs užmanom tverti rajoną, ir meldžiam visas šios valstijos kuopas prisidėt. Laiką susivaziavimo, dėlei tvėrimo ra-

nes ta viena žvakutė tebuvo, o girdėjo nuo vieno, kad druska neduoda teip umai vaškui tirpt. Kitos šviesos grįčioje ne buvo... Šviesa vis mirguliavo, per ką šešėliai ant veido lavono be pertrukio krutėjo, neduodami tuom užmiršti kalbantiems apie baisų išvargintą paveikslą-liekaną, kuri teip neseniai linksmino juos, ramino ir gimdė viltį į ką geresnį.

— Reikia uždėt varinius ant akių, — pusbalsiai patėmijo kaimynas, — ne ant gero, kada numirėlis neužmerkia akių... teip... teip.

— Oi dievulėli, dievulėli, — pasileido raudoti motina, — lygiai dveji metai, kaip abu suneliai išvaziavo... o dabar?.. Vienas jau ant lentos, antras — nieko nerašo!..

Užsijėmusi rankomis veidą ir sunkiai kukčiodama verkė tuom balsu, kokiu rauda motina netekusi vaiko, kuris jau išvystytas ir išnešiotas skurde spėjo suteikti jai tą laimę, kurios ji teip ilgai laukė... Verkė tuom griaudžiu balsu, kokiu dėjuoja sena, palikusi pušis, laužoma gyvenimo audrų.

Kada Jonui buvo treji metai, tada mēs pirkom žemę, — mąstydavo motina, — kadą jis turėjo setynius metus, ponas žemę atgal atprovojo... Ant dešimtų metų krito karvė, toliau pavogė arklį; ir teip viskas buvo skaitoma Jono metais... Dabar to jos Jono jau nebėra... Sunkus paveikslas praėjusio, kaip ir tas sunkus rudens debesys, prispaudė seną motiną; ir ji raudėjo. Ir vėl akise tie sunkūs, praėję laikai su nauja žaizda... Nieko palinksmiančio, nieko nuraminan-

jono, paskyriam 21 balandžio (nedėdieny), trečią nedėl po velykų. Vietą susivaziavimui delegatų, išrandam parankiausiai ir geriausiai Bostone, kaip centre gyvuojančių mūsų valstijos kuopų.

Meldžiame draugus, visų kuopų šioje valstijoje, apsvarstyt šitą užmanimą ir duot atsakimą ant šio atsišaukimo per laiškus.

Worcester, Mass.

Komitetas 40-tos LSPA. Kuopos.

P.S. Su atsakimu ir reikalaujami platesnių informacijų, meldžiame kreiptis ant šio antrašo: V.Narijauckas, 2 Suffolk st.

Redakcijos pastaba. Šitas atsišaukimėlis pragulėjo redakcijoje dvi savaites; anksčiau patalpjt negalėjom dėlei apstausta suplaukimo organan kitų kuopų ir abelnai partijos reikalauose raštelių. Tikime, kad tos valstijos kuopelės suspės įvykjt tą svarbų sumanimą, nes priešaky stovi da beveik čielas mėnuo.

Hartford, Conn. — Kovo 3 d. 49-ta kuopa padarė sekančius nutarimus: 1. Įnešimą 19-tos kuopos išrandam nepraktiškū; «Kovoje» turi but garsinami tie vardai, su kuriais prisuončia aukas. Patvirtinam 4-tos kuopos įnešimą. 2. Įnešimą drg. Šukio — permainty Partijos vardą, patvirtinam. 3. Kaslink čarterio — užklausiame tuos, kurie geriau žino: ar išjėmus čarterj galėsime statyt rinkimuose savo kandidatus? Norėtum žinot, ant kokių pamatų galima butų susivienyt su anglų socialistų partija. Tas reikia gerai apmisltyt, ir mums

šio motinai neliko.

— Neraudok, močia, — atsiliepė baltutis senelis, — visi to sulauksme.... Ką dievas davė, su tuom turime sutikti.... Kitas ilgai pagyvena, o kitam ir labai greitai priseina persiskirt su šiuom svietu.

— Tokioj jaunystėj.... pačiam trąšume, — pražydus, — linguodamas galvą murmėjo tėvas, — kad jau mažas, ką darysi; bet dabar, jau — vyras, paramtis.... Velykoms tris rublius parsuontė.... Viskas užmigo....

Pabraukė tėvas su rankove per akis ir vėl priėjo prie lavouo.

— Nebuvau tuose dideliuose miestuose ir ne troškau jų pamatytyt, — kalbėjo senukas. — Ir čia ne koks gyvenimas, bet visgi.... Seniau ponai plakė, pardavinėjo, ant šunių mainė, darė kas jiems patiko, dabar su pinigais vis teisybę randa.... Ta policija, vagis iš visų pusių.... Rodos ant lauko gyvenė, niekam blogo nedarai, o žiurėk tiktai.... Kaip jau tuose miestuose, ant kožno žingsnio mirtis.... Kaip dangui, taip ir ant žemės.... Et, tiktai pagunda.... — pamojo senutis ranka ir nutilo.

— Vaiką išleidėm kaip ridikėlį, o ką sulaukėm.... Draskėsi, plėšėsi ir užgeso.... Už kokias nuodėmes tie vargeliai!..

— Nėr mums linksmybių, nėra mums teisybės ant svieto, — pratarė senukas ir vėl, linguodamas galvą, nutilo.

— Navatnas svietas, — atsiliepė kaimynas, — tokį a-

rodos, kad tik 3-čiame Susivaziavime tą klausimą galima bus išrišt. Bet pirmiaus reikia gerai apsvarstyt.

Kuopos Komitetas.

Los Angeles, Cal. — 39-ta kuopa nubalsavo: 1. Vardas LSPA. turi but permaintytas ant Sąjunga Lietuvių Socialistų Amerikoje. 2. Mokiniai einantieji aukštesnius mokslus, gali prigulėt prie mūsų partijos nemokant duoklių.

Vardan kuopos *A.Žiugžda.*

Waterbury, Conn. — 34-ta kuopa, susirinkime 17 kovo vienbalsiai atmetėm nevien 19-tos kuopos įnešimą, kaip nepraktišką, bet ir patį referendumą, kuriam net 9-nios kuopos (Philadelphijos, Meriden, Chicago 4-ta, Shenandoah, River-ton, Allegheny, Torrington, New York ir Waterbury) buvo nubalsavę priešingai, kurių balsavimus Centro Organizatorius palaikė menkesnės vertės prieš vienos 19-tos kuopos. Čia mums rodosi, kad C. Organizatorius pasielgė ne pagal diduomenės norą, bet taip kaip jam patiko. Mēs todėl patariam C.Organizatoriui, kad ant toliaus pildytų diduomenės reikalavimą, o ne mažumos. Tokiu tik budu praretjsim mūsų tarpe didesnius nesusipratimus ir veikiaus prie tvarkos prieisim.

34-tos kp. sus. sekr. *J.S.Pruselaitis.*

žuolėlį kask į peršlapusių žemelę ir gana.... Ne veltui keikia tuos pabirkus.... Kas iš to uždarbio, kada sau mirtį tuom perki.... Niekai.... kaip ponai, tai ir ponai: šunies vietoje pas jį biednas žmogus... Ar jiem gaila, ar ką....

Jonas, turėdamas 20 metų, galutinai nusigyvenus tėvams ir namie darbininkiškų rankų nebereikiant, išvažiavo į «miestus» laimės, arba teisingiau pasakius, maisto jėškotų. Sakoma: ne džiauakis pradžia be galo; taip išėjo ir su Jonu. Už kartą pateko į liejinyčią.... Buvo pradžiugęs, kadagi čia tiek galėjo pelnyt per mėnesį, kiek bernaudamas dvare arba pas ukininką per metus. Rašė tėvams, džiaugėsi savo laime, pradėjo suprast kas tai yra gyvenimas, pradėjo protaut. Bet neužilgo įsigijo negeistiną draugą — ligą. Po šalčių ir karščių, dulkių ir ruko, smarvės ir blogo oro, pajuto šone diegimą, pradėjo kosėt ir žymiai silpnėt. Bet ar naujiena panašūs apsireiškimai? Tankiai tas atsitinka. Dar vis dirbo, kol ant galo liga galutinai jį nuveikė, ir jau paskutinėse dienose sugrįžo ten, iš kur taip linksmas išėjo, — palikdamas visur giedrą ir puikią dieną, laimę ir teisybę. Sunus laukų ir girių, tokioj platnėj, šaukė draskydamas krutinę — ko truksta!

— Daug miršta jaunų berniokų.... Tai be rankos, tai be kojos, tai liga papiauna ne laiku; tokia jau teisybė ant svieto, — murmėjo senukas slinkdamas arčiau žvakės ir traukdamas nuo kaktos ant akių, suraišiotus siulais, akinius. — biauři bus laidoti.... Na, užgiedokime; gana kalbėt.

Korespondencijos.

New Britain, Conn. — Vasario 24 d. teko man but vietinėje lietuvių bažnyčioje; nuėjau pasimelstų ir išgirdau kun. Žebrio įdomų savo kvailumu pamokslą; ragino aukaut, po kiek kas išgali vietiniam ir Hartfordo ligonbučiam, o socialistams, sako: neduokit anė vieno cento, nes jie Lietuvoje užpuldinėja ant biednų žmonių su brauningu rankoje ir atima visus pinigus ir naikina jų turtą (suprask: juodašimčių darbą kunigėlis primeta socialistams). Nusiuntė girdi, surinktas aukas Lizdeikai į Londoną, kuris pasivadino šave ir daktaru Daumantu, ir buvo esą užsidėjęs krautuvę ir išleido kokį ten be jokios vertės laikraštuką (suprask: kad kunigams «Darb. Balsas» negalėjo daug vertės suteikt!), o paskui, esą, viską subankrutijo ir dingo su visoms aukoms nuog jų surinktomis. Tik dabar, esą, pasirodė, kad nebuvo nė Lizdeika nė Daumantas, tik esą iš Suvalkų rėd. Marčiukaitis. — Mat, kaip kunigėlis moka išsapanuoti traicę: sutveria iš Lizdekos Daumantą, o iš jų dviejų padaro vieną kokį ten Marčiukaitį ir nori kenkt aukų rinkimui revoliucijos naudai. Tai bet jau juodašimtiškas darbas! Kunigėlis grynai meluoja, kad socialistai su brauningais užpuldinėja ant žmonių; tai daro juodašimčiai, o ne socialistai. Gal kunigas, kaip mokytas žmogus, nemoka atskirt juodašimčių nuo socialistų, ar gal dėlto, kad paniekiint socialistų vardą žmonių akise? Ar šiaip, ar teip, visgi begėdiškai šmeižia kovotojus už laisvę, ir da pas altorių prieš nukryžiuotą Kristų, kurio kuną toms pačioms lupoms tik ką buvo priėmęs. Puikus doros mokytojas! Kad teip Lietuvoje, tai gal už tokį pamokslą kunigėlis gautų kontribuciją užsimokėt, o caras beabejonės apdovano-

Susėdo visi apie senuką ir pradėjo giesmę, tuom paprastu, monotonišku ir vienodu balsu, kaip vienodas ir paprastas buvo gyvenimas mirusio. Jokių permainų... Vėjas dar labiau sušvilpė dagirdęs giesmę ir dar su baiseniu įvirtimu kapojo vandeniui langą, stogą ir įlinkusias sienas.

Visur tamsa...

Juoda naktis šturpiai žiurėjo į tą mažą langelį, užmestos laukuose lušnelės ir dideli lašai rudens ašarų, atsimušė į sieną skurdo ir ramaus apnokusio vargo, ir vėla riedėjo žemyn.... Verkia tėvai, verkia seseris, verkia broliai, su jais verkia ir tamsi rudens naktis.... Bet tame dėjavime gamtos, ir toje giesmėje girdėtis galėjo žodžiai, kurie varžėsi iš to tamsaus chaoso ir lėkė į padanges: «Ateis kvėpias, ramus pavasaris, atgys gamta, — nušvys»....

Ant rytojaus vis dar lijo. Šlapiu, klimpstančiu vieškeliu slinko vežimėlis vienu arkliu traukiamas, kuriame gulėjo sunus. Šalti lašai vis krito, nuo ko skambėjo šešių lentų baltas grabas.

Br. Vargšas.

tų kruvinu medaliu.

Vienas iš traicės.

Redakcijos pasarga. Suprantama, kad tokie kun. Žebrio pamokslai rodo, kad jis — arba turi galvoj kokį nesveikumą, arba tiesiog parsidavė caro valdžiai. Korespondentas gražiai paaiškina, kad ant žmonių užsipuldinėja ne socialistai, bet juodašimčiai, tam tikra valdžios organizuota gauja, susidedanti iš valkatų ir tamsių fanatikų. Tas yra tiesa, kurios nebereikia daugiau nė aiškjt. Kitas vėla sapaliojimas, buk Lizdeika, Daumantas ir Marčiukaitis, esą vienas ir tas pats, — parodo, kad k. Ž. pats nežino ką šnekąs. Lizdeika, Daumantas ir Marčiukaitis — yra trys atskiros ypatos: Lizdeika buvo ilgą laiką užsieninis LSDP. atstovas; nors oficiališkai jo sėdėnė buvo skaitoma Londone, tečiau jis organizacijos reikalų spiriamas važinėdavo po visą Europą, o korespondencijos «Darb. Balsui» buvo pavestos adrisuot tulam Londone Marčiukaičiui. Tas Marčiukaitis, kaip męs patyrėm, kartais korespondencijų nė akims ne matydavo, nes krasa (pačta) viską atėjusį ant jo vardo, persiūsdavo ten, kur Lizdeika apsidudavo. Daumantas—gi tai visai nieko čia neturi, — tai buvo tulas užsieniuose «demokratėlis» — «varpininkas». Tik k. Žebriui galėjo sektis jį čionai prikergt.

Pottsville, Pa. (Iš kalėjimo). — Sziamė kalėjime randasi diktokas burelis žmonių, o ypač lietuvių; tuli jau čionai būva ilgoką laiką — be laisvės, net ir sveikatos daugumas netekę.

1905 metuos tulas vaikinėlis, A. Prakupavyčius, nuo darbo ir dulkių netekęs sveikatos, per brolius Birštonus tapė iš čionai ligonbutin įdėtas; tas vaikinis, prieš išvažiuimą, pašaukęs mane iš darbo, paliko pas mane savo turtelį: lempą, tabako, šiaip valgomų daiktų ir 23 knygeles, ir sakė: drauge, jeigu pasveiksiu ir sugryšiu, tai man atiduoste, o jeigu numirčia, tai tegul bus ant dievo garbės...» Bet vaikinis sveikatos nebesulaukė, pasimirė... Velionis mėgo skaityt laikraščius, o ypač knygutes, dalindamiesi, kaip brangiausį turtą, vienas su kitu kalėjime draugais. Sykį skaitydamas velionio Antano paliktas knygeles, radau įrašyta knygutėje šiuos žodžius: «Mieli broliai ir sesers: aš esmu baisiai neteisingai nubaustas, kaipi didžiausis prasikaltėlis, — bet atkartuju — neteisingai manę nubaudė, tiktai per girtuoklius teisdarius teip nelaimingai manę pasmerkė...» Matote, kokie pas mūs teismai!

Pildydamas velionio Antano žodžius, — apverst jo turtą ant «dievo garbės», — prisiunčiu vieną dolerį «Kovos» redakcijon, iš velionio turtelio, ir meldžiu siuntinėt laikraštį «Kovą» ant paduoto adriso, — tegu šviečiasi čion esantieje mūsų sątautiečiai, — menu, kad didesnė bus garbė dievui, jeigu mokjėsis vest blaivų ir dora gyvenimą, mylėt artimą, negu atidavus į kokio kunigėlio kišenę, kuris paskui iškeiks vargdienius už jų kovą su išnaudotojais...

Cell 78, Prison.

A. Banesheske.

Jersey City, N.J. – Vasar. 26 d. atsibuvo prakalbos, parengtos per vietinę LSPA. kuopą. Kalbėjo J.Grinius, kaip išnaudoja kapitalistai darbininką ir aiškino socializmo vertę, kviezdamas visus drauge vienyti ir gintis nuo išnaudotojų. 2. Deklemavojo O.Karaliutė. 3. P.Grigaitis, aiškino praėjusią ir šių dienų Rusijoje einančią revoliuciją ir jos Dumą; ragino prisidėti prie revoliucijos sušelpiant ją pinigais. Sumetė aukų 7:30, kuriuos prisiunčiam į «Kovos» rėdystę.

Kada prakalbos atsibuvo darbo dienos vakare, tai ir klausytojų teatėjo vos mažas būrelis; dagi stebėtina, kad moterų nė viena neatėjo; vertėtų Jersejiečiams, einant į prakalbas, paraginti ir moteriškąją lytį, kad ir jos drauge tobulintųsi ir vienytųsi kovodamos drauge su vyrais ir rįstųsi prie socialistų partijos, vienintėlio to mūsų ginklo. Čionykščiai draugai butinai turi pasistengti prikalbinėti moteris ir merginas prie šios 59-tos socialistų kuopelės, kurių dabar da nė vienos nėra, nors vyrų siekia jau suvirš pora desėtkų.

J. Vitkauckas.

Hartford, Conn. – Vasar. 3 d. vietinė LSPA. kuopa parengė prakalbas. Kalbėjo drgg. P.Grigaitis ir J.Grinius. Aiškino apie Lietuvoje ir Rusijoje einančią revoliuciją ir kvietė ją šelpti. Teipgi išrodinėjo, kokios partijos darbininkams yra geriausios, – privadžiojo grynais faktais, kad darbininkams nėra kitokio kelio prie išganimo, kaip tik socializmas. Jau tukstančiai metų praėjo, visokie keliai buvo išbandyti, ir vis vargdieniai tiktai prie vergijos prieidavo.

Kalbos žmonėms labai patiko. Aukų rev. reikalams sumetė 15.45.

Tarpuose kalbų buvo deklamacijos: 1. M.Prapuolianaičiūtė (iš New Britain): apie Lietuvos darbininkus – vargdienius ir «Darbininkai broliai, jus kaip nebiliai». 2. Dešimties metų vaikiukas apie Lietuvos vargdienelį.

Žmonių susirinko pilna salė, nors kun. Žebrys keikė socialistus, kaip tik galėdamas.

S. Stankevičius.

Baltimore, Md. – Kovo 4 d. keturios vietinės dr-stės (šv. Jono, Koperniko, Keistučio ir Kudirkos) parengė prakalbas – paminėjimui numetimo baudžiamų Lietuvoje. Kalbėjo: M.Račinskas, V.Nagurnauskas, dr. Matulaitis, A.Murkunas ir J.Dodonis. Deklemavo: J.Kulis, marselietę ir B.Karaliutė «Lietuva mano miela». Kalbos ir deklamacijos žmonėms patiko.

Kalbėtojai nurodė, kaip buvo baisūs baudžiamų laikai, ir kad ir dabar, nebesant baudžiamų, vistiek darbininkas turi vilkti skurdų gyvenimą, iš visų pusių jį išnaudoja: ir kapitalistai, ir bažnytėlės ir kiti visi mintantieji iš darbininkų triuso. Nurodė, kad tiktai socializmas galutinai skurdą išnaikys; todėl kiekvieno dorą piliečio pareiga yra balsuoti už socialistų partiją.

Aukų rev. reikalams susirinko 13.75.

P. Lazauckas.

Wilmington, Del. Vietinis «Gedimino Kliubas» parengė 9 d. kovo prakalbas, kurios prasidėjo nuo 7 val. vakare. Ant žjengos deklemavo eiles Emil. Dovidaičiūtė «Šauksmą».

Pirmas kalbėjo drg. A.Žagaras. Savo kalboj nurodė, kad per neilstantį kovojimą prieš caro valdžią ir jos despotus, žmonės dasigavo ant aukštesnio kultūros laipsnio, – ne tik vien lietuvių tauta bet ir visos kitos pavergtosios po caru tautos... Toliaus aiškino mierius darbininkiškų sąjungų, kaip jos be perstojimo darbuojasi, kovoja už pagerinimą buvio ir laisvę, neabejodamos, jog jų triusas atneš gerus vaisius, nė paisėdamos ant trukdymų juodosios šimtinės ir priešingai protaujančių žmonių.

V.P.Dovidaitis su savo vaikučiais Emilija, Titum ir Suzana, padainavo dainą «Oi noriu miego». Šita daina sujudino klausytojų širdis tėvynės meile, už ką susirinkusieji parodė dėkingumą plojimu rankų. Toliaus deklemavo Titus «Oi mergytės», Suzana — «Lietuva tėvynė mano».

Antras kalbėjo J.Baltrušaitis; išgyrė mokslo vyrus ir neilstančius tautos darbininkus, ir ne tik vyrus, bet ir moteris bei visą jaunuomenę, kuri rupinasi pakelti savo tautą, o ypatingai tokie jauni vaikučiai, kurie su dainoms ir eilėmis sujudina klausytojų tautiškus jausmus; pagyrė moteris ir merginas, kurios nepatingėjo ateiti ir pasiklaust prakalbų.

Trečias kalbėjo K.Mankeliunas, kuris aiškino mierį surengtų tą vakarą prakalbų; jos buvo surengtos kad surinkt pašalpos studentui, šaukiančiamsi pagalbos, kuris tapė išvartytas iš Veiverių seminarijos ir į tolesnius mokslus negali eit; manyta buvo, jog bus galima suteikt jam progą užbaigt kur Rusijoje mokslus, arba atkeliavimui į Ameriką. Tas visas užmanimas nuėjo ant tuščio.

Toliaus, užmanius drg. A.Žagarui, tapė sutverta lietuvių darbininkų (LSPA) kuopa, kurion prisirašė 13 sąnarių; pinigų sumokėta 3.75. Į kuopos viršininkus tapo išrinkti: organizatorium J.Baltrušaitis, išdininku – V.Daunaravyčius, rašt. – M.M.Dovidaitis, knygium – K.Mankeliunas.

M. M. Dovidaitis.

KĄ RAŠO LIETUVIŠKI LAIKRAŠČIAI?

Lietuvos kunigų laikraščiams («Šaltinis», «Nedėliniai Skaitymai» ir kt.) pasijėmus juodašimtišką apaštalytę, ir mūsų «Žvaigždė» bando savo sėbrams pritarti. Skersai ir išilgai perspauzdina melagingiausias iš Lietuvos žinias; ažuot skelbti dievo žodi, rėžia juodašimtiškus pamokslus. Apie teisybę ji nepaiso; nes mat, juo didesnis kur melas, tuom drūtesnė juodašimtiškos agitacijos atrama. 8 N-re «Žvaigždė» atkartoja iš «Vilniaus Žinių» pasaką, kur koks ten psaudonimas praneša iš Londono, būk iš ten pabėgęs tūlas Marčiukaišis, ir priduria nuožvalgą, bene tik išvežęs ir LSDP. pinigus (Mat seniau ant minėto M. vardo būdavo adrisuojamos «Darb. Balsui» korespondencijos). Tečiaus «V.Ž-iose» visgi nėra sakoma, kad tas M. pinigus išnešė. O «Ž-dė» jau pliauškia tiesiog, kad išnešė. Ir nors «Skardo» 3-čiame N LSDP. Centro Komitetas paaiškino, kad niekados pinigai, siunčiami Marčiukaičio adrisu ne-

prapuolė, tečiaus nė «V.Ž-ios» (regis) nė «Žvaigždė» mesto apšmeizimo neatšaukė. Gerai tokiems laikraščiams gyvent ir su melu. Bet ar ilgai tokiu keliu galima eit?

* * *

Tarpe «Kataliko» ir «Žvaigždės» suiro harmonija. Priežastis, kaip matoma, tyrai vertelgystės išrokavimai. Mat «Ž.» yra katalikų liet. susivienijimo organu, o tuom organu labai trokšta patapt «Kat.». Išrodinėja tiedu laikraščiu viens kito klaidas ir kiekvienas išreiškia pretenzijas ant tyro tautiško katalikiškumo. Tečiaus aiškiai matosi, kad biznis pas juos šneka, o ne kokia kiltesnė idėja. Kiek bus naudos tamsiam lietuviui darbininkui iš «K-ko», nors jis ir igytų tą «organystę», jeigu jis teip besąžiniškai veda darbininkus į kapitalistų varžą? Štai jis pripildo savo lapus republikonų paveiksiais ir jų bijografijomis. Gurklingi vertelgos, suprantama, riebiai «K-kui» apmoka už reklamą. Bet ar «K.» nuvokia, kokią judošystę papildo linkui vargdienio lietuviui? Juk «K.» valgo duontę iš puslėtos darbininkų rankos. Kodėl jis tat nenurodo, kaip reikia darbininkams gintis nuo tų pūslų; kodėl neragina balsuot už socializimą?

TARPTAUTIŠKAS ŽODYNĖLIS.

- Agglomeratas* (lot.) sąkaba, sujungimas įvairių dalių į čielumą.
Agnatas (l.) vyriškos linijos giminė.
Agonija (graik.) padėjimas be vilties; mirimas; kova su myriu.
Agrariškas (lot.) žemdirbystės dalykas.
Agraras — užsijemantis žemdirbystės reikalais ir jos politika.
Agresija (l.) užpuolis; antėjimas.
Agronomija (l.) žemdirbystės mokslas.
Akademija (graik.) mokslinčių sąjunga; aukštesnių mokslų įstaiga.
Akatolikas (gr.) ne katalikas.
Akcentas (l.) kirtys; balso paspaudimas.
Akceptacija (l.) prisijėmimas ko, pav. išmokėt vekselių skolas.
Aksesija (l.) prieauglius [turtų].
Aksesistas (l.) ruošiantis prie kokio užsijėmimo; kandidatas į vietą.
Akcija (l.) veiklumas; ženklas prigulėjimo prie kokios pramonės su tiesoms gaut iš jos pelno.
Akeyza (pr.) mokestis nuo gyvenimo produktų; muitas.

LAIŠKAI REDAKCIJON.

Gerbiamasis dr—ge Redaktoriau!

Meldžiu patalpinti artimiausiam «Kovos» numeryje sekančią mano laišką.

Man besidarbuojant Amerikoje, atsitiko keletas negeisčių klaidų prakalbų rengime: buvau užkviestas su prakalba ir dėl tulų priežasčių nepribuvau. Publika ir rengėjai rustauja gal ant manęs už suvadžiojimą. Turiu pasiteisint.

Draugai! Tikėkite, jog niekadus jus tičiomis neketilau suvilti. Klaidos pasidarė ne iš mano vieno priežasties. Aš ne seniai čionai atkeliavęs ir nesusėjęs da susipažint su visomis

komunikacijos išlygomis, priverstas esmi tankiausia atsidėt ant vietinių draugų Tuomtarpu jų informacijos nevisuomet esti teisingos. Štai, padėkime, kviečiant mane į Meriden, Conn., ant 10 kovo, man dviejuose laiškuose rašė, kad sėsčia į traukinį, kuris išeina iš New Yorko 11 val. prieš piet. Teip ir norėjau padaryt; gi pasirodė, jog tokio traukinio nėra... Į prakalbas nesusėjęau.

Dažnai esti, jog negaunu į laiką užkvietimo. Teip, padėkime, New Britaine iš pradžios sumanyta buvo prakalbos rengt 3 vasario. Vėliaus rengėjai sutarė kitaip: perkėlė ant 2 vasario. Bet aš gavau žinią tiktai ant rytojaus... po prakalbų.

Kelios dienos atgal perskaičiau N 9 «Kovos» korespondenciją iš So. Bostono. Korespondentas rugoja, kad aš užkviestas neatvažiavau pas juos (kokią dieną — nežinau). Pečiaus patraukiau: pirmą syk iš tos korespondencijos aš atsižinojau apie tas prakalbas. Kaip gi galėjau pribut?..

Norėdamas kuotankiausiai daryt susirinkimus, aš nevisuomet galėjau iš anksto paduot apgarsinimą į «Kovą», kur ir kada esmi pasizadėjęs kalbėti. Gal iš tos priežasties gaudavau kaip kada užkvietimus ant tokių dienų, kuomet aš jau užimtas. Turėdavau atsisakyt (jei da nepervėlu)...

Išvengimui šitų visų painių aš skaitau už reikalingą išreikšti čionai keletą patėmijimų.

Jeigu kur norėtų užkviest mane už kalbėtoją, tai prašyčiau iš anksto su manim susizintot, pažymint koks laikas maž daug butų vietiniams žmonėms parankesnis; tiktai tuomet jau skirt dieną ir valandą susirinkimo.

Užkvičiant į prakalbą, butų malonųs rengėjai, jei galima, nurodyt man, koku budu parankiausiai į jų miestą nuvažiuot (tiktai saugoties pasirikimo); teipgi prakalbų vietą ir savo adresą.

O aš iš savo pusės stengsiuosiu kiek galėdamas anksčiaus garsint «Kovoje» kokuose kraštuose kada važinėsiu.

Tuomtarpu pranešu, jog iki pradžios balandžio (maž daug) darbuosiuosi Massachussets valstijoje ir apielinkėse.

Vėliaus persikelsiu į Pensylvaniją; busiu ten apie 2–3 savaites.

Kas norėsite rengt prakalbas, meldžiu atsiliept į mane per «Kovos» redakciją. Geistina, kad jos butų kuotankiausia: ne tiktai šventoms, bet ir šiokiomis dienomis. Laikas brangus. O apvažiuot da noriu kuodaugiausiai lietuviškų kolionijų, kolaik da esmi Amerikoje. Todėl ant daikto ilgai gaisuot nebegalėsiu. Atleiskite, jai kam pats to negeizdamas, padariau nesmagumą... Vienok klaidų išvengsime tiktai tuomet, kaip vietiniai draugai man padės. Bendromis spēkoms darbuosimės dėl socializmo ir revoliucijos...

Su draugiškais sveikinimais

Meriden, Conn. 11 Kovo.

P.Grigaitis, LSDP. Atstovas.

Sėbrai: — J.Baltrušaitis «Kovos» 10 N, rašydamas apie «Kovos» įkorporavimą, nori, idant «Kova» ir «de facto» ir «de jure» butų ir prigulėtų Partijai. Todėl «Kovos» įstatuose turi but šie punktai: a) kad kiekvienas narys partijos privalo nu-

sipirkt nemažiaus kaip vieną akciją ir nedaugiau kaip 10 akcijų — ir b) jokia ypata negali ir neturi tiesos nusipirkt daugiau akcijų, ant savo var-to, kaip 10.

Čia prisiunčiu įstatus korporacijų: «The Bell» ir «Statymo namų ir paskolinimo», iš kurių kaip kurie skyriai galima būtų pritaikyti prie įstatų «Kovos».

Su guodone

Dr. A.L. Graičiūnas.

Meldžiu «Kovos» redaktoriaus patalpinti šį mano atsišaukimą į ateinantį numerį.

Tai buvo melas. — Brangūs draugai socialistai: — Meldžiu jus nepalaikyti tą žinę už teisingą, kuri patilpo 7 N «Kovos», kurioje redaktorius nežiurėdamas teisybės norėjo mane kaip paprastai apjuodinti. Jis paėmė žinę iš «VL» buk aš sustabdžiau žmones nuo apvaikščiojimo 22 sausio Bostone. Tai yra melas ir tą aš paaiškinau «V.L.», bet jūsų redaktorius to neatšaukė. Dėlto meldžiu jus pasigailėt neteisingai apteršto mano vardo, per «Kovos» redaktorių. Ir žiurėkite kad tarpe socialistų gyvuotų vien tik teisybė, kuris tai yra pamatas mūsų ateities. Tušti užpuldinėjimai žmonių yra tik politikavimas ir vedimas žmonių už nosies į tų iš kur vėl pas-kui reikia lipti.

Su guodone

M. Paltanavyčius.

Redaktoriaus P.S. Apie drg. Paltanavyčiaus bėginėjimus po Bostoną ir agitavimą, kad neitų lietuviai į rengiamą 22 sausio apvaikščiojimą, mes paėmėm žinutę iš «Vien. Liet.» Ir paėmėm ne dėlto, kad mums rūpėjo kieno nors ypata į žiūrėti, bet kad privalome tēmyt į savo draugų darbus veikiamus visuomenėje. Ar drg. P. tą butų padaręs, ar kas kitas, vistiek mums reikia tokius draugus išžymēt, — nes jeigu tai teisybė, tai butų buvęs toks pasielgimas, už kurį kitur iš partijos išmeta. Ne p. P. ypata mums rupi, bet darbai. Netikri draugai suvilioja partijoje daugiau žmonių; už tai į draugų darbus turime tēmyt. Bet jeigu tai buvo neteisybė, tai drg. P. reikėjo tiktai gražiai paaiškinti, ir but pranykęs tas jam negeistinas šešėlis. Nė «Vienybėje», nė «Kovoje», tečiaus jis neišaiškino viso dalyko; įvirtęs žmogelis tik puola ant laikraščių su necenzuriškais žodžiais, tik kerta redaktorius, kurie negerbią ir juodina jo ypata. Gal nė laikraščiai nė redaktoriai tokių ypata ne kibintų, jeigu jos pačios ne duotų tam priezasties. Sykį kas viešai parodęs savo netikrumą, jau daugiau nebegali turēt užsitikėjimo. Juk dar visai nesenei drg. P. rėdydamas «Keleivį» agitavo jame, kad žmonės balsuotų už demokratų! Girdi: nors jie ne socialistai, bet visgi nori žmonėms gero... Ar tai ne veidmainystė? Arba tie visi nusidavusieji suokalbiai su kub. Žilinsku parašyt «visiems Amerikos lietuviams programą». Arba nuo pradžios susitvėrimo LSPA, kandžiojimai mūsų partijos, agitavimai po Bostoną ir apielinkes, kad kuopos nesitvertų. Ką tai vis reiškia? Išmintinga patarlė sako: nevalgęs česnako, nesmirdėsi. Kad drg. P. pats savę ganytų, nereiktų juomi užsiimt kitiems. Ir

nieks juom neužiimtų, jeigu jis nesidengtų socializmo skraise ir nevadžiotų žmonių pseudo-socijalizmo šuntakiais, varinėdamas ypatingą biznį. Ar tas bus redaktorius, ar kitas — kas teisybę mylės, tas negalės to užtylēt.

Reikale «raštininko šelpimo».

«Lietuva» 7 N-re šiaip pranešė savo skaitytojams: «Sergančiam raštininkui surinkta... 109.13. Pinigai tie išsiųsti 7 d. vasario ir tolesnį aukų rinkimą užbaigiamo».

«Kovos» redakcijoje tam tikslui surinkta 75c. (Žr. «Kovos» NN 11 ir 12). Aukavusieji draugai (J.Raulinaitis, Springfield, Ill, ir J.Kancierius, Kanada) tegul bėgy vieno mėnesio, nuo šios dienos, praneša, kur jie savo auką priskiria. Prabėgus tam laikui ir nepranešus — pridėsim prie revoliucijos aukų.

KRASOS DĒZUTĖ.

Drg. Narijauckui. Tamistų kuopos atsišaukimą atspauzdinom šiame numery. Taigi tilpo da veik už mėnesio prieš paskirtą susinešimui dieną. Nėra ko čia protestuot, — nėra jokio blogumo. Talpinom vis pirmiau gautus, kuopų reikalus. Atspauzdindami Tamistų pirmiaus, būtumēm kitų palikę, taigi būtum kitus nuskriaudę. Beto, norit kad tokie atsišaukimai greičiau patilptų, reikia trumpai parašyt; ilgesniams reikia taikyti vietą, tuomtarpu trumpas bile kada galima įdēt.

Drg. J. Kancieriui, Kanadoj. Tamistų žinutė jau per vėlai atėjo su Naujų Metų sveikinimais, o patilpt dėlei techniškų kliūčių vėla užsitraukė; todėl vistiek jau ji yra vėlyva. Padedam arkyvan. Aukus patalpinom. Už linkėjimus — vardan visos partijos, ačiu. Kodėl laiškai Tamistos nesuranda — vienas sugryžo?

Drg. T. Živatk. Žinutę jau buvom į šį N beįdėda, kaip štai gavom reikalavimą sugražinti. Gražinam. Priduriam, kad bereikalo T-ta baraties, kad «Kova» neagituojanti už drg. Grigaitį. Kiek mums buvo jo paties rašyta — talpinom; kiek kiti pranešė — talpinom. Kaipgi geriau bereikia? Neįstengiamo samdyt žmogų, kurs važinētų paskui drg. G. ir rašytų mums raportus. Tą privalo padaryt pats drg. G. ir vietiniai gyventojai, kurie rengia prakalbas. Išgyrimai ypata, kaip T-ta darot, yra tuščia reklama, ir kiekvienas savę guodojantis gėdysis josios. Atpraskim bent sykį nuo ypata, o imkimės už viešo darbo, kurio, kad ir Scrantone, visai nesimatyt. Rašote difirambus ypatoms, o neįstengiate iškrikdę kuopą sutaisyti.

Drg. Mozurui. Eiles sugražinom, bet laiškas vėl mums atėjo, — nesuranda. Sunaikinam.

N. Vilimui, Chicago, Ill. Redakcija prašo prisiųst savo tikrą adresą, nes, apturėję prenumeratą nežinome kur siųst laikraštį.

APGARSINIMAI.

ADRESAI

Liet. Soc. Part. Am. Centro Komiteto:

Organizatorius A. Petratis,
397 N. Front str. Grand Rapids, Mich
Sekretorius susin K. Rutkus,
1418 So. 2-nd st., Philad. Pa.
Sekret. turtų - P. Bukšnaitis,
141 Washington st., New York, N.Y.
Išdininkas - T. Andziulaitienė,
SE Cor. 12th & Ritner st's Philad. Pa.
Knygius - A. Bernotas,
1418 So. 2-nd str., Philadelphia, Pa.

L.S.P.A. finansų apyskaitos.

Iplaukimai:

Mėnesinių: Hazleton, Pa. 2.00. Torrington, Ct. 1.20. So Boston, Mass. 5.20. Jersey, N.J. 7.20. Chicago, Ill. 22 kp. 3.35. Cleveland, Ohio 2.40; Chicago, Ill. 4 kp. 2.00; Wilkes Barre, Pa. 2.40; Baltimore, Md. 5.20; Minersville, Pa. 9.80. Collinsville, Ill. 2.40; Brooklyn, N.Y. 8.20; Spring Valley, Ill. 2.80; Union City, Conn. 2.80. New Haven, Conn. 6.60. Grand Rapids, Mich. 2.40. Elizabeth, N.J. 4.60; Johnston, Ill. 4.20. *Prenumerata:* L.P. Kliubas, Braddock, Pa.; M. Mackevičius ir S. Mačkevychius, Plym., Pa.; K. Cirlitka, Montello, Mass; J. Apinaitis, Chicago, Ill; V. Vilimas, Chicago, Ill. - po 2.00. Z. Jankauskas, Lawrence, Mass (sub. kor) 4.00. P. Jašinskas, Skotijoje, 1.95. J. Matiukas (Lietuvoj); J. Sakars, Centralia, Ill. - po 1.00. A. Lilinskas, Harrison, N.J. 75c. Apgarsinimai 5.50. Viso 100.95. Buvo 232.42. Viso labo 333.37

Išleidimai:

Redakcijos reikalai: Šniurų 40c. Tekniška „Kovos“ dalis: Klišč 85c. Išsiuntinėjimas 2.20. Popiera rašymui 70c. Litarų 73c. Statymas 18.00. Expressas 1.50. Redakcijos pagalbininkui 9.00. Vazin. 32c. Laikraščiai 60c. Viso 34.30
Iėjo 333.37
Išėjo 34.30
Lieka 299.07

LSPA. Centro Išdininkas

T. Andziulaitienė

AUKOS.

Revoliucijos reikalams:

Moyle, B.C.: K. Astauskas, J. Neverauskas, J. Gerulis, J. Kaminskas, S. Kancierius, J. Kancierius po 1.00. Viso 6.00
Scranton, Pa. nuo prakalbų 3 kovo 6.50
Buvo 356.52
Viso 369.32

Daugesnis rev. aukų dėl stokos laiko atidėta į kitą num.

Aukos serg raštininkui:

J. Kancierius, Moyle, B.C. 50c
Buvo 25c Viso 75c.

PAJIEŠKOJIMAS.

Pajieskau savo brolio Norbos Šaikaus, kurs neseniai pribuvo Amerikon iš Maskvos; prašau atsišaukti jį patį, arba kad kas man praneštų, ant šio adriso:

C. MATULIS,
1327 Pearl st. Philadelphia, Pa.

Didelis Balius!

45 kp SLA. ir naujai šimet susitvėrusi dr-tė „Liuosybė“, Hazletone, Pa., parengė pirmą savo balių 3-čią dieną Velykų (bal.) salėj Maennerchor, į kurį užkvietėm lietuvišką chorą ir paėmėm lietuvišką muzikę. Visi broliai lietuviai Hazletono ir apielinkų nepamirškite tą dieną atsilankyti į šį balių, kur išgirsite puikių tautiškai-darbininkiškų lietuviškų dainų, kokių da Hazletone niekas negirdėjo. - Balius prasidės nuo 7 ad. vakaro ir tęsis iki nusibos bešokant, besilinksminant. Įženga kai į paprastą balių: vyrams 25c., o moterim ir merginom dykai; bet jos privalo atsivest vyrų, nes šokių iš niekur neužkvietėm.

Maloniai užprašo KOMITETAI.

Balius!

Parengtas per 48 LSPA. kp. Atsibus pamedėly 1 Balandžio, ant E. 2-nd str., Pana, Ill. Didelis balius, revoliucijos naudai. Visi nuširdžiai yra užprašomi.

KOMITETAS.

Balius ir Teatras.

Draugystė „Šviesos ir Mokslo“ visus užprašo atsilankyti ant parengto baliaus ir teatro, kuris atsibus 31 kovo (Velykose), svetainėje Schmidto 103 Grand st., Brooklyn, N.Y.

KOMITETAS.

Mieli draugai ir santautiečiai!

Baltimore, Md. 14-ta kuopa LSPA. laikys 5 balandžio, 8 val. vakare, lietuviškoj salėj ant Barre str. nepaprastą susirinkimą. Yra daug svarbių reikalų. Todėl visi maloniai kviečiame atsilaukyti. KOMITETAS.

Ferai, ferai!

New Haven, Conn. LSPA. kuopa parengia fėrus 6 balandžio salėj Germania Hall, 193 Worcester str. Prasidės 7 val. vakare. Įženga 15c. Visus užkviečiam

KOMITETAS.

Užkvietimas.

Užkviečiame visas LSPA. kuopas iš Schuykill pavieto ir aplinkinių ant 7 Balandžio (atvelykio) ant konferencijos. Teipgi yra užprašomi ir pavieniai partijos sąnariai, arba bent prijaučianti socializmui. Susirinkimas bus Shenandoahrije, socialistų klube, kampas Main ir Lloyd gatvių, ruimas 4, ant 2 val. po

pietų. Tikslas susirinkimo - tvirtesnis susirišimas artimiausių kuopų, kad išvien geriau praplatint socializmo idėją.

Su guodone LSPA. 28 kp. KOMITETAS

SUSIRINKIMAI.

Cleveland, O., 3-čia k. LSPA. laikys susirinkimus dusek mėnesy: 1. kas 1-mą utarninką, 7 val. vakare ir 2. kas 3-čią nedėdienį, 3 val. po pietų. Atsibus po nr. 210 Central Viaduct.

Kuopos sekr. J. LABANAUCKAS.

Chicago, Ill., 4-tos kuopos LSPA. susirinkimai atsibuna pirmas bus laikomas po visas dalis miesto su prakalbam. O antras, mėn. susirinkimas atsibus paskutiniam nedėdieny kožno mėnesio 2 val. po pietų, po No. 869-33rd place.

Organizatorius A. Zimontas, 3120 S. Halsted st.

New Britain, Conn. 5-ta LSPA. kuopa laiko susirinkimus kas 1-mą ir 3-čią nedėdienį kožno mėnesio, svetainėje „Socialist Party Headquarter“, po nr. 258 Main str.

Sekr. K. S. E. N. K. U. S., 201 Washington st.

Pittsburg, Pa. 6-ta kuopa laikys susirinkimą 7 d. Baland. (April) 3 v. po piet, F. J. Bagočiaus mokslainėj, 2226 Forbes str.

KOMITETAS.

Rochester, N.Y. 7-ta k. LSPA. susirinkimai laikosi paskutiniam nedėdieny kiekvieno mėnesio, po No. 328 Clifford str.

Sekr. K. VAIVODA, 43 Spring st. Brockport, N.Y.

Wilkes Barre, Pa. 9-ta kuopa laikys susirinkimą 7 d. balandžio, antrą val. po pietų, po nr. 284 Moyallen st.

KOMITETAS

Newarko, N.J., 11-ta kuopa LSPA. laiko susirinkimus kas pirmą ir 3-čią subatą kožno mėnesio, po nr. 144 Adams str. 7.30 val. vakare.

Sekr. A. STANELIS, 74 West str.

Springfield, Ohio, 12 k. LSPA. susirinkimai atsibūva kas pirmą nedėlią mėnesio, po No. 166 E. Main str.

Baltimore, Md. 14-ta kuopa laiko susirinkimus kožno mėnesio pirmą pėntųčią, 8 val. vakare, lietuviškoj salėj ant Barre str.

Org. P. GRINIUS, 210 S. Eutaw st.

Minersville, Pa. 15-ta LSPA. kuopa nutarė laikyti susirinkimus kiekvieną pirmą nedėdienį kožno mėnesio, 2-ą val. pietų, salėj J. Lietuvninko.

Prat. rašt. J. RAMANAUCKAS Box 181.

Brockton, Mass. 17-ta LSPA. kuopa laiko susirinkimus 1-ame utarninke kožno mėnesio, 7 val. 5 vakare, salėj L. J. K. 1 Arthur st.

Fin. Sekr. V. J. PETKŪNAS, 303 N. Main st.

Brooklyn, N.Y. 19-ta kuopa laikys mėnesinius susirinkimus nedėlioms po pirmam. Prasidės nuo 2 val. po pietų. Teipgi bus laikomi susirinkimai kožną pamedėly nuo 7.30 vakare svetainėje 73 Grand Str. Brooklyn, N.Y.

Sekr. M. JOKUBAUCKAS

Chicago, Ill. 22-ros kuopos susirinkimai laikysis naujoj vietoj: M. Mieldažio salėj, 68 W. 25-th st. Susirinkimai su diskusijoms bus laikomi dusek mėnesy: po 1-am pirmą nedėdienį ir po 15-tam. 2 val.

Sekr. S. SZIMAS, 13 W. 24-th str.

Spring Valley, Ill. 23-čia k. laiko susirinkimus kožną antrą ir paskutinę nedėlią mėnesio, 4-tą val. po pietų. 1-as susirinkimas bus Partijos reikaluose; 2-as diskusijų. Laikysis M. Maželkos salėj, ant Dakota str. Sekr. J. BANULIS.

Plymouth, Pa. 24-ta kp. LSPA. laiko susirinkimus 1-mą ir 3-čią seređą kiekvieno mėn., nuo 8 iki 10 val. vakoro, po No. 1 Church st. [kertė Centre ave. ir Church str.] 1-as susirinkimas būva dėl partijos ir kuopos reikalų, antras - lavinimosi arba apėvijos. KOMITETAS.

Naugatucko ir Union City's, Conn. 25 LSPA. kuopa laiko savo susirinkimus 1-mą subatą po pirmam kožno mėnesio, 7.30 vakare, po nr. 15 Diamond st., Union City, Conn. KOMITETAS.

New Haven, Conn. 27-ta kuopa LSPA. laiko susirinkimus kas seređos vakarą, pradėjus nuo 8 val. L. U. Klube, 521 Grand Ave. KOMITETAS.

Senandorio 28-ta k. LSPA. laiko susirinkimus kas dvi savaiti, ant kampo North-West Main ir Lloyd ulyčių, ruimas 5. KOMITETAS.

Springfield, Ill. 29-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas 3-čią nedėdienį kožno mėnesio, 7 val. vakarė, Paddy William salėj, po nr. 122½ N. 6-th str.

Sekr. J. KLEMAUSKAS, 7 Mill Row,

So, Bethlehem 31 kuopa laiko susirinkimus, kas 1-mą subatą kažno mėnesio 7 val, vakare pas drg. F. Masulevičia, 710 5-th st.

KOMITETAS.

Waterbury, Conn. 34-tos kuopos LSPA. susirinkimai atsibuna sekančiai: mėnes. susirinkimas partijos ir kuopos reikaluose 3-čiam ir diskusijų 1-mame nedėlidieniose kažno mėnesio, 7½ v. vakare, po nr. 989 Bank str.

KOMITETAS.

Los Angeles, Cal. 30 kp. laikys susirinkimus kas 3-čią nedėlidienį po 1-mam, po No. 114 S. Spri Str.

A. Žiugžda.

Worcester, Mass. 40-tos LSPA. kuopos susirinkimai atsibuna du kart per mėnesį: kas 2-ą ir paskutinį subatą mėnesio, nuo 7.30 vakare, Socialist Headquarters klube 16 Mechanic st.

Fin. Sekr. V. Narijauckas, 2 Suffolk st.

Bridgeport, Conn. 41-ma LSPA. kuopa laiko susirinkimus kas 1-mą mėnesio nedėlidienį, po No. 426 Main str.

Org. J.G. SAGEVYČIUS.

Easton, Pa. 42-ra LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas 2-ą nedėlidienį kažno mėnesio, po No. 600 Pine str.

KOMITETA

St. Louis, Mo. 44-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas 3-čią nedėlidienį kažno mėnesio, 2 val. po pietų, Haruari salėje, kamps 10-tos ir Carr gatvių

Sekret. J.K. VASILIAUCKAS, 1701 N. 10-th st.

Pasaic, N.J. 45-ta LSPA. k. laikys susirinkimus kas 4-tą nedėlidienį kiekvieno mėnesio, svetainėje p. J. Apaliansko, 162 First st. 5v. vakare.

Sekr. P. Norkus, 125 3-rd St.

Mahanoy City, Pa. 46-tos LSPA. kp. susirinkimai atsibus sekančiai: mėnesinis susir. partijos ir kuopos reikaluose laikysis paskutiniame ir diskusijų antrame nedėlidieniose kažno mėn. po No 304 W. Centre str.

Sekr. J. MICKUNAS, 1233 E. Pine str.

Panna, Ill. 48-ta kuopa laikys susirinkimus dvyk mėnesį — po kažnos 10-tos ir 25-tos serėdoms.

Rašt. prat. ir turtų, J. Poodžiūnas.

Hartford, Ct. 49-tos LSPA. kuopos susirinkimai atsibūna 3-čiam nedėlidienį kažno mėnesio po N 21 Arch Str.

S. STANKEVYČIUS, Organizatorius 60 Wells St.

Mc Kees Rocks, Pa. 50-ta LSPA. kuopa laiko susirinkimus kas antrą šventadienį kiekvieno mėnesio, 3¼ po pietų, pas kuopos sekretorių K. Česuną, 217 Bill Ave., Mc Kees Rocks, Pa.

Grand Rapids, Mich. 51-ma kuopa laiko susirinkimus kas pirmą ir trečią nedėlidienį kažno mėnesio 2½ val. po pietų, po nr. 38 W. Leonard St. Wilmont salėje.

Org. J. Martinkaitis, 141 Crosby Str.

New York, N.Y. 52-ra LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas antrą ir ketvirtą nedėlidienį kažno mėn., antrą val. po pietų, po nr. 131 E. 7-th st., Thomkyn's Square; tarpe Ave A. ir Ave. B.

Kuopos Sekr. J. Baranauskas, 532 W 45th st.

St. Clair, Pa. 53-čia LSPA. kuopa laikys susirinkimus kažn ketvergą po 1-mai diena mėnesio, 7 val. vak., pas drg. Diedulaitį. Mielai visus draugus užkviečiam ir prašom atsivest naujų.

Sekr. A. Ž u k a u c k a s.

Courtney, Pa. 54-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas mėno, pripolančiame po 15-tos mėnesio dienos nedėlidienį, nuo 3 val. po pietų.

Organ. D. Lekavyčius, Bx 7

Allegheny, Pa. 55-tos LSPA. kuopos atsibus susirinkimai kas antrą ir kas ketvirtą nedėlidienį mėnesio, 3 val. po pietų, namuose išdininko, J. Stasevyčiaus, po n. 1112 Magnolia.

Youngstown, Ohio 56-ta kuopa laikys susirinkimus du kart mėnesį: po 1-mai ir po 15-tai nedėlidienius, 2 val. po pietų, po N 262-266 E. Federal str. room 19.

Organ. J.J. SMALIS, 270-274 E. Federal str.

Wilmerding, Pa. 57-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus antrą ir paskutinį nedėlidienį mėnesio, L.N. Klube.

Elizabeth, N.J. 58-ta LSPA. kuopa laiko susirinkimus kas antrą serėdą kažno mėn., po N 111 Pine st. J. Baturus salėje. Sekretorius K. AKIALIS, 105 Bond st.

Jersey City, N.J. 59-ta LSPA. kuopa laiko susirinkimus kas trečią nedėlidienį kažno mėnesio, 3-čią val. po pietų pas drg. Granskį, po nr. 200 Warren st.

KOMITETAS.

So. Boston, Mass. 60-ta LSPA. kuopa laiko susirinkimus kas pirmą ir 3-čią nedėlidienį kažno mėnesio po nr. 28 Broadway st.

Sekr. K. Šidluskas.

Riverton, Ill. 62 kp. laiko susirinkimus kas antrą nedėlidienį po 1-mam kiekvieno mėnesio, 7 val. vakare, Rudolph Tillman svetainėje.

Sekr. A. Baravykas, Bx 96.

Lietuviškos Literatūros Agentūra.

Visos knygos Lietuviškoj kalboj ėsančios yra gaunamos, teipgi užrašinėju visus liet. laikraščius. Kiekvienu sykiu duodu knygas dovenų. Atsiliepk katalogų, įdėdams už 2c. markę. Knygnams sutaisau knygas, apdarau ir suregystravuju. Kreipkitės visad pas savo draugą mokslaeivį.

Pusę pelno nuo knygų kas mėnesi priduosiu LSPA. Literatūros Fondui.

Fortunatas J. Bagocius.

Box 1399 Pittsburg, Pa.

Aptiekorius Jos. R. Hite.

Kampas PENNA Ave. & FULTON St., Allegheny, Pa.

Naujausio fasono aptieka, viskuom pilnai aprupinta; galima gaut iki 15 tukstančių įvairiausiu dalyku. Yra tai tokia vieta, kur jums pasidabos ir kur pirke džiaugsites. Cion yra tokiu daiktu, kuriu žmonės įieško po kitas sąkrovas ir negauna. Lietuviai pirkdami tegul pasirodo "Kovos" numerį — gaus geriau ir pigiau. [19]

Tėmykit pirkdami kurpes!

Vienintelė katalikiška kurpių krautuvė ant kampo Beaver ir Franklin str., Allegheny, Pa. Numeris vadinas 1529. Savininkas visiem žinomas Mr. Mohr. Jeigu nusibodo mokėt pinigų už ištyžusius klumpius, pirk čionai stangrios ir našios skūros autuvus. [12-19]

Štai ir Velykos!

Kiekvienas iš Allegheniediu nori priimt ir pavaisint svečią. Bet kuom tu primsi, jeigu nenukeblinsi pas

Chas. Ness, 1618-1620 Beaver av.

Ne pinigus mokesi, ale tą, ko yra vertas daiktas: puikus gerimai, kuriu nē didesele knygose neisrokuosi. Ateik su "Kova".

Allegheny degtinės sąkrova.

Mrs. Anie Colden.

1409 Rebecca Street, Allegheny, Pa.

Agulniai parduoda puiku vyną, šnapsą ir alu. Pirkejai pasirodykit "Kovos" numerį su apgarsinimu, gaus pigiau. [12-15]

Ar jūs turit savo fotografiją?

Jeigu ne, tai apsigauante, nes Allegheny'ės Atkinsons broliai, fotografistai, ką gyvena ant kampo Beaver Ave. ir Locust str., nuima gražiau, negu Europoje.

Pasirodyk „Kovos“ numerį. (12-15)

Louis Steitz

Didžiausia gėrimų sąkrova.

110 PENNSYLVANIA AVE. ALLEGHENY, PA.

Nori grynos degtines, alaus ar vynu, eik čia; jis duos gerai, nebrangiai ir vertai jūsų pinigų, jeigu pasirodysi "Kovos" numerį su apgarsinimu. [19]

Slavonic & English Printing Co.

518 First Ave. Pittsburg, Pa.

Atlieka drukoriską darbą lietuviškoj ir kitokioje kalboj greitai, gerai ir pigiai. Pas mus dirba vakarais Bagocius, kur s atliks Jus darbą ir jam galit paduot savo orderius. Atsiliepk ypatingai ar raštu. (9-12)

James Tracy

Smagus gėrimai: vynas ir degtinė, agulniai pardavinėjama. Alus, giros, porteriai — dėžutėse ir bakcelėse. Umal pristato.

1903 Beaver ave. Allegheny, Pa.

VIENATINIS LIETUVIŠKAS

SALIUNAS

JULIUS CALMIN

Visoki skanūs švieži gėrimai: alus, degtinė, vynas, likeriai; puikūs cigarai.

400 Mechanic st., Camden, N.J.

Bell 'Phone, 868-x E. Phone, 1033-A.

Aptieka H.J. Wiethorn

Sumanus sutaisytojas gyduoliu, ant kampo

Beaver ir Washington Ave.

ALLEGHENY, Pa. (12-37)

ATYDA: Lietuviai turi parodyt „Kovą“.

GRAMATIKA anglizškos kalbos.

Su ištarimu kiekvieno angliško žodžio lietuviškai, k.t. be a s t [byat] žvėris; e l g h t [eit] aštuoni; e y e [ai] akis ir t.t. 174 pusl. Su prisuntimu..... \$ 1.25

Vaiku Draugas

arba kaip išmokyti skaityt ir rašyt be mokinio. 222 abrazybiškai parodo žodžius druko ir gražaus rašto. Rašto žodžių yra 285. Puslapių 61.

Su prisuntimu..... 15c

Naujas Budas išsimokinimo gražiai lietuviškai rašyt.

be pagalbos mokytojaus. 24 ps. 10c. Pinigus siųst per „Money Order“ po adresu:

P. Mikolainis, Box 15. Sta. D. New York.

Lietuviu Gydytojas

A.L. Graičunas, Ph. G.M.D.

3202 So. Halsted st., kamps 32-ros gatves, Chicago, Ill.

Lietuviai, nesiduokit save apgadinēt visokiems profesoriams, specialistams ir sūdaktariams, pas kuriuos tik pinigų sukisate, o sveikatos ir teisingos rodos negaunate. Jei sergi kokia liga, eik pas Dr. A.L. Graičuną, jis duos tau teisinga rodą DYKAI ir pasakys, ar galima išgydyt ir kaip ilgai gydymas trauksis. Dr. A.L. Graičūnas neuva-džiojo nei vieno ligonio ir is pirmo pamatymo pasako, ar ligonis išgydomas, ar ne; kurį apsilma išgydyt, išgydo greitai ir už mažą užmokestį.

Už sužeistų visada užstoja ir kompanijų agentai nenuperka mane. Sužeistiems prie darbo, karų, geležinkelų ir t.t., suteikia greitą pagelbą ir rodą.

Gydo visokias ligas: vyriskas, moteriskas ir vaikų ligas. Valandos priėmimo ligonių kasdien ir nedėlioms: Nuo 8 ryto iki 10 val. vakare.

Telefonas 7399 Yards.

„Kova“

Išeina kas pėtynėia. Prenumerata į visas dalis svieto:
metams \$ 2.00
pusmeėiui \$ 1.00

Apėarsinimų prekė:
sykį colis 50c.; colis per mėnesį, 1.00; colis per metus, 10.00.
Siunėiant raštus, pinigūs ir visokiuose redakėijos reikaluose susirašant, reikia adriaunot:

„KOVA“

1418 So. 2-nd Str., PHILADELPHIA, PA.

„KOVA“ The Lithuanian Weekly, published every Friday, by J.O. Shirvydas, 1418 So. 2-nd Str. Phila. Pa.
Subscription rates:
One year in all parts of the world, 2.00;
Six months „ „ „ „ „ „ „ „ 1.00
Advertisement rates on application.

Shepherd's APTIEKA

N.E. kampas 2 ros ir Dickinson Str.,
Philadelphia, Pa.

Ant Akmenu Railroad Laikrodėlis

Patentuotas reguliatorius, ausuke užsukamas ir nustatomas, vyriškas ar moteriškas, 18 K auksuotas, dvigubi „Hunting“ lukštai, gražiai iškvietkuotas. Tikrai gerai rodo. Yra visur vartojamas geleėinkelio tarnų, kaip geriausiai laikantis; gvarantuota ant 25 m

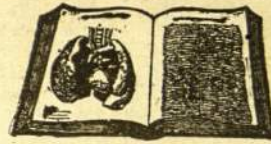
Šį laikrodėlį pasiėisime C.D.O. ant kiekvieno adreso, su pavėljimu išegzaminuoti. Jeigu bus toks kaip rašoma, užsėmokėk expressu \$ 5.75 ir atveėimo kaštus ir pasiėimk laikrodėlį, jei ne, nemokėk nė vieno cento. Atėink, kad už tokį pat laikrodėlį kitur mokėėsi \$ 35.00. Prie laikrodėlio dar pridėdam 14K auksuotą labai graėų lencėgėlį su kompasu dykai.

EXCELSIOR WATCH CO.,

1036 Milwaukee ave. Chicago.

EXTRA!

nauja didele
daktariška

EXTRA!

lietuvišką
KNYGA

VADOVAS IN SVEIKATA.

Treėiu kart atspaudinta ir vel 50 tukstanėiu egzemplioru. Paraėyta Profesoriaus Dr. E. C. Collins M. D. treėias atspaudinimas, su daug nauju pridejimu ir pnuatesniu paaiėkinimu, apie visokias ligas ir kaip buti sveiku ir laimingu, — pripildita per: **DIREKTORIU Dr. COLLINS MEDICAL INSTITUTO.**

Toj naujoj knygoj — teipat yra daug kolerauotu paveikslu, perstatant visas paslaptis subudavojimą žmogaus kuno ir organus vidurines sistemas; teipat ir kudiki motinos viduriuosę nuo minutos prasidėjimo iki užginimo, vienuolika permannose ir augimą viduriuose. Toj knygoj yra daug slapybiu atidengimo labai akvyv žiniu, apie lytiską susinesimą; apie ką dar iki šiol nieks taip aiėskiai ir atvėrai, neatidenge ir nepaiėskino lietuviškai.

Tą Dideji Naujoji knyga „VADOVAS IN SVEIKATA“ norė kastuoja 45 cen. bet kuris atsius 10 cen. stėmpoms už priėintimo kaštus ir savo adresa, tai ji, bus prisiusa koėnam; kaip vyrams taip moterims, sveikiems ir sergantiems, visiems yra labai naudinga, tą knyga. Kas jį perskaitys (kurie yra didumo per 200 didelėiu lapu) ne tik mokes kaip buti sveiku ir laimingu, bet ir daktariškai mokliškai apsiėvies. Tie ką jau dabar serga o nori buti sveikais, bet be geru Daktaru ir vaistu negali but išgyditi, — tai Dr. E. C. Collins Medical Institute, apart paties Profesoriaus yra daktarai Specialistai ant koėnos ligos ir geriausi išrasti vaistai Instituta Laboratorijoi, su kuriais nieks negali susilygint ir apraėant ligą per gromatą arba atejus in Ofisa, kokio vardo liga nebutu, tampa be apsirikimo išgyditi, jeigu liga yra dar išgydoma, kaip vyrai taip ir moteris. Atejas in Ofisa arba raėant tik lietuviškai geriause išreikėt savo jaunsus ir nesveikuma. — Vaistus išsiunėia per Expressa. in visas dalis Amerikos Suvienytu Valstiju, Canada, Mexica, Europa ir kitas dalis pasaulės. Raėant adresuok:

Dr. E. C. Collins Medical Institute,
140 W. 34th St., (netoli Broadway) New York, N. Y.

Ofiso Adins: nuo 10iė ryto iki 5 po piet. Šventoms dienoms nuo 10 iki 1 po p, ir vakarais: Utarike, Seredo, Ketverge ir Petnyėioj nuo 7 iki 8 adinai.

Atkreipiu atydą savo draugų ir vientauėių lietuvių, kad mės apturėjome dabar didžiausj pasirinkimą

Drapanu, Skrybeliu ir Czeveryku.
DIDŽIAUSIA SAĖKROVA OVERKOČIŲ VISOKIOSE PREKĖSE
NAUJAUSIOS ŽIEMINĖS MADOS.

Viską tą parduodam labai prieinamoj prekej.

Prosinam vienus metus **UŽ DYKA!**

L.Freedman & Son.

VIENA PREKE

Drapanu, Skrybeliu ir Czeveryku.

Kampas South ir 4-tos.

P. Y. OBIECUNAS.

12 & CARSON ST.

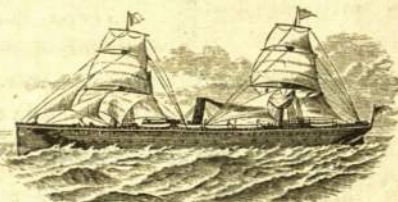
S.S. PITTSBURG, PA.

PIRMA LIETUVIŠKA BANKA
su kapitulu \$ 75.000.000

Suorganizuota ir čarteriuta
kaipo

All Nations Deposit
Bank.

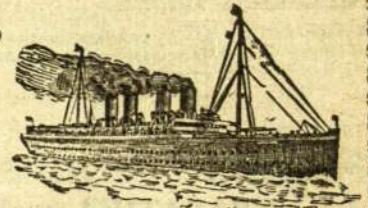
(Visų Tautų Banka)

Mūsų banka yra viena iš tvėrciausiu Suv. Valstijose, čarteriuota, eesanti po kontrole Valstijos rando ir per tai pilnai užtikrinanti. Prėima pinigūs užsėėdėjimui ir moka kevirtą procentą. Parduoda laivakortes ant geriausių linijų ir siunėia pinigūs į visas dalis svieto. Padaro daviernastis atlikimui visokių reikalų su valdžia Rusijos. Išmaino visokius pinigūs ant amerikoniėkų arba kitokių. Daro apsergėjimus nuo ugnies ant visų daiktų ir t.t. Pinigūs dēl suėėdėjimo galit prisijst paėto Money Order'iu arba Expresso Co., o tuojaus bus išsiųstos bankavos knygtės.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.
Iėšmaino pinigūs ir išsiunėia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geleėkelių tikiety.

Parduodame geleėkelių tikietyus į visus miestus Jungtinių Valietijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.